ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4953 ՄԱՅԻՍ 23/5 ՅՈՒՆԻՍ 1902 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 ՍԷՖԷՐ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4953

درعلیه‌ده غلطه‌ده « آره‌ولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրուածք պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK",
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրն.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Արեւելքի ընթերցողներուն համար անակնկալ մը չէ բնաւ հաշտութեան լուրը, ոչ նոյն իսկ պայմանները, զի մեր Քաղաքական Տեսութիւնները սկիզբէն ի վեր այնպէս պարզած ու վերլուծած էին Հարաւ-Ափրիկէի կացութիւնը, երկու կողմի տրամադրութիւնները եւ բանակցութեանց ընթացքը, որ ընթերցողներուն համար ութը-տասը օր եւ աւելի առաջ իսկ կատարեալ իրողութիւն եղած էին հաշտութիւնն ալ, պայմաններն ալ, ինչպէս որ են հիմա: Հետեւապէս, աւելորդ կը համարինք նորէն ծանրանալ այս կէտին վրայ եւ ընել խորհրդածութիւններ, որոնք շատ դիւրին են գործին լմննալէն ետքը, մինչդեռ մենք ըրած ենք զանոնք գործին լմննալէն առաջ, մանաւանդ մեր անցեալ շաբթուան Տեսութեան մէջ, զոր կը յանձնարարենք մեր ընթերցողներուն նորէն կարդալ, աղէկ մը վերյուշելու համար բոլոր այն պարագաները, որոնք յանգեցան վերջապէս հաշտութեան կնքման: Ուստի այսօր քանի մը բան միայն աւելցնել բաւական կը համարինք այս խնդրոյն վրայ:

1. Ո՞ւր մնաց քաղաքական այն ինքնակոչ գուշակներուն մարգարէութիւնը, զոր աւելի ազդեցիկ ընելու համար կ'ըսէին իրենցմէ աւելի մեծ մարգարէէ մը, Պիսմարքէն, ուսած ըլլալ, այն է թէ «Ափրիկէ սահմանուած է Անգլիացւոց գերեզման ըլլալ»: Արդեօք իրականացած պիտի համարին իրենց այդ գուշակութիւնը 70-80 հազար զինուորներու կորուստով եւ իբր 200 միլիոն ոսկիի զոհողութիւնովը զոր կրեցին Անգլիացիները Հարաւ-Ափրիկէի մէջ: Եթէ այդպէս կը համարին, շատ տխուր գաղափար մը կու տան իրենց մտաւոր կարողութեանը վրայ, որ չըմբռներ թէ անգլիականի նման տիեզերածաւալ մեծ պետութեան մը համար բան մը չեն այդչափ զինուորի ու դրամի կորուստը:

2. Ինչ օգուտ ունեցան ֆրանսական, գերմանական, ռուսական, աւստրիական եւն. անգլիատեաց լրագիրներու եւ անոնցմէ գրգռուող համազգի ամբոխներու այնքան պոռչտուքները, կանչըռտուքները, ծաղրանկարները, ճառերը, միթինկները, բողոքներն ու հանրագիրները. կրցա՞ն շարժել իրենց կառավարութիւնները միջամտութիւն ընելու պատերազմին եւ օգնել Պօէրներուն, որոնք դժբաղդաբար միամտութիւն ունեին հաւատալու թէ այդ ինքնակոչ բարեկամները իրենց անգլիատեաց զգացումները յաղթեցնելու համար ձայնէն զատ ուրիշ բան մը կրնային ընել: Իսկ Ֆրանսա որ իբր թէ ասպետական վեհանձնութիւն ունեցաւ պաշտօնապէս ընդունելու նախկին նախագահ Քրիւկէրը, ինչ աւելի օգուտ մը ընծայած եղաւ Պօէրներուն, եթէ ոչ զուր տեղ քիչ մը աւելի յուսադրել խեղճերը, աւելի վնասներու ենթարկելու համար զիրենք. «Եթէ լոկ խօսքով փիլաւ կ'եփի, ծովու չափ իւղ ինէ,» կ'ըսէ արեւելեան իմաստուն առած մը: Այդպէս ալ եթէ Ֆրանսա կարծեց իբր բոլոր պարտքը կատարած ըլլալ պաշտօնական ընդունելութիւն մը ընելով Թրանսվալի նախորդ նախագահին, իրականին մէջ յիշեալ առածը իր անձին վրայ ճշմարտողէ մը տարբեր ինչ ըրած եղաւ: Եւ արդէն ինչ կրնար ընել, քանի որ բրիտանական առիւծին մէկ որոտալից մռնչիւնին վրայ լեղապատառ Թողուց փախաւ Ֆաշոտայէն: Բայց քանի որ բան մը չպիտի կրնար ընել, զի անգլիական վիթխարի մարտանաւերը շոգիի վրայ կը սպասէին, ալ եւս ինչ օգուտ ունէր ըրած պաշտօնական ընդունելութիւնը բացի վնասէ: Քայզր Վիլհէլմ Բ. եւ Զարը այդ աւելորդ ցոյցը չըրին, որով աւելի ուղիղ համեմատութիւն դրին իրենց խորհելու եւ գործելու եղանակին մէջ:

3. Ինչ պէտք է ըսել այն զարմանալի երեւոյթին համար, որով գրեթէ բոլոր Եւրոպա ուրախ կ'ըլլար անգլիական պարտութիւններուն վրայ եւ որոտընդոստ կը ծափահարէր պօէրական մեծ կամ փոքր իւրաքանչիւր յաղթութիւնները, սակայն եւրոպական պետութիւնը ոչ մէկը եւ ոչ միւսը, ոչ առանձին եւ ոչ դաշնակցաբար, համարձակեցան առիթը եկած համարել եւ Պօէրներուն օգնելու պատրուակով կամ անկեղծ նպատակով Անգլիոյ դէմ ելլել յայտնի պատերազմով: Այս երեւոյթը ուրիշ բան չի նշանակեր, բայց թէ հաստատել որ գաղթային արշաւանքի մը մէջ անգլիական ծանօթ կարգ մը պարտութիւնները բաւական չէին կարծել տալու իր ամենէն ոխերիմ հակառակորդներուն թէ ժամանակն եկած է Անգլիոյ անկման եւ քայքայմանը, ինչպէս ռամկին հաճելի ըլլալ ուզող կարգ մը լրագրեր կը գրէին ու կը գրէին երբեմն Եւրոպայի զանազան կողմերը:

Այդ պարտութիւնները ընդհակառակը ծառայեցին հաստատելու անգլիական ազգին մեծութիւնը, անպարտելի կորովը, եւ սառն անտարբերութիւնը ձախողութեանց մէջ, եւ անկուն հաւատքը թէ ապագան իրենն էր, ինչպէս որ եղաւ: Միակ վախը որ կար պատերազմին երկարելուն երեսէն, ի վերջոյ Անգլիոյ յաղթուիլը չէր, այլ այն թէ մի՛ գուցէ եւրոպական ուրիշ մեծ խնդիրներ ծագին, որոնցմէ համարձակութիւն առնելով միջամտել ուզողներ գտնուէին, բայց Անգլիա իր ազդեցութեամբ ջանաց թէ՛ միջազգային կնճիռներու ծագման առաջքը առնել կամ ծագածներուն շուտով վերջ տալ, ինչպէս Չինու խնդրին եւ թէ՛ սաստել ո՛ եւ է միտում որ յայտնուէր ի նպաստ միջամտութեան:

4.—Վերջացող հարաւ-ափրիկեան այս պատերազմին վրայ դիտելի մէկ կարեւոր կէտն ալ սա է թէ ընդհանրապէս նախկին Հռոմայեցիք ալ արդի Անգլիացւոց պէս իրենց պատերազմներու մեծ մասը ձախողութեններով կը սկսէին եւ յաջողութիւններով կը վերջացնէին: Այս տեսութեամբ, անգլիական արդի եւ հռոմէական նախնի բարքերուն մէջ մեծ նմանութիւններ կան:

Արդէն բովանդակ անգլիական պատմութեան մէջ, Մ. Նահանգաց անկախութեան առթիւ մղուած պատերազմներէն զատ, չկայ մեծ պատերազմ մը զոր Անգլիա վերջացուցած ըլլայ իրեն աննպաստ կերպով, սկսեալ նոր դարու այն ժամանակներէն, երբ այլ եւս իր հսկայ պետութեան հաստատ հիմերը դրած լմնցուցած էր, օրինակի համար, Եղիսաբեթ Մեծ Թագուհիին օրերէն ի վեր: Հռոմայեցիք ալ ճիշդ այդպէս էին, չէին վերջացներ ո՛ եւ է պատերազմ, որքան ալ ծանր ու դժուար ըլլար, մինչեւ որ վերջին խօսքը իրենց չի մնար:

Անգլիացիք ալ այդպէս վարուած են Սպանիոյ յաջորդութեան, Աւստրիոյ յաջորդութեան, եօթնամեայ կոչուած եւ մանաւանդ Նաբոլէոնեան մեծ պատերազմներուն ժամանակ:

Աւելի մեծ կռիւները այդպէս վերջանալէն ետքը, տարակոյս չկար թէ հարաւ-ափրիկեան խնդիրն ալ տարբեր վախճան չպիտի ունենար:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ ՌՈՒՍԻԱՅԷՆ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

Նշանաւոր գող մը.— Իր յանդուգն ճահատակութիւնները.—Ձերբակալում եւ փախուստ.—Ռուս քահանայի մը ծիծաղաշարժ արկածը.— Հրդեհները Ռուսիոյ մէջ.— Գրական երկու վաստակաւորներու մահը:

(Շար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

ԿԱԼՈՒԳԱ, 30 Ապրիլ

Կիեվ-Պօլտաւեան գծի կայարաններից մէկում, ինչպէս հաղորդում է տեղական Թերթերից մէկը օրերումս հետեւեալ տրագի-կոմիքական դէպքն է պատահել:

Կայարանի առաջ պատրաստ կանգնած է եղել շոգեմեքենան. բաւականին գիւղացիներ հետաքրքրութեամբ նայում են եղել նրան: Նրանց մէջ մի գիւղական քահանայ աւելի մօտիկ ցանկանալով ծանօթանալ մեքենայի հետ, եւ օգտւելով մեքենավարի եւ օգնականի րոպէական բացակայութիւնից, բարձրանում է նրա վրայ, եւ սկսում է դիտել մեքենայի մասերը. եւ ո՛վ սարսափ, մեքենան սկսում է շոգի արձակել եւ սլանալ. սարսափահար քահանան գլուխը կորցնում է եւ սկսում է աղաղակել: Կայարանում իրար են անցնում, հեռագրում են դիմացի կայարաններ ճանապարհը մաքրել. հետեւեալ կայարաններում մնում են զարմացած, տեսնելով առանց կանգնելու թռչող շոգեմեքենան եւ նրա վրայ քահանայական հագուստով հերարձակ մի մարդ աղաղակելիս: Բարեբախտաբար շոգեմեքենայում ջուրը պակաս է լինում եւ երեք կայարանից յետոյ նա ինքն իրեն կանգ է առնում: Կիսամեռ քահանային մեքենայի վրայից ցած են բերում եւ ուղարկում հիւանդանոց:

* *
*

Ռուսաստանի գիւղերում եւ գաւառական քաղաքներում տները, ամենափոքր բացառութեամբ շինուած են փայտից, եւ ռուսական Թերթերում դուք գրեթէ անընդհատ ամէն օր կը պատահիք պետութեան ամէն կողմից ստացուող հրդեհի լուրերի: Այրվում են ամբողջ գիւղեր, քաղաքներ: Անցեալ տարի մանաւանդ հրդեհների մի ամբողջ շարք տասնեակ միլիոնների վնասներ հասցրին ազգաբնակութեան:

Այս տարուան հրդեհների մէջ, նշանաւորը պէտք է համարել այս օրերումս պատահածը Բօբրոյսկ քաղաքում:

«Ընդամէնը որ եւ է 5-6 ժամուան ընթացքում, — գրում է Նովոսթի Թղթակիցը, քաղաքի ամբողջ կենդրօնական մասին մօտ 2 վերստ շրջապատով, մնացին միայն մոխրի կոյտեր: Մի քանի հազար բնակիչներ, նրանցից շատերը ունեւոր, նոյն իսկ հարուստ, աղքատացան, առանց պատսպարանի եւ առանց նոյն իսկ ամենափոքր ապրուստի միջոցի: Հրդեհին զոհ գնացին 1600 տներ, 1500 խանութներ, առեւտրական տներ, եւ ամբարներ, 17 սինագոգայ, 5 բանկ, 4 դեղավաճառանոց, հրէական հիւանդանոցը, Պուշկինեան գրադարանը եւ ուրիշ հիմնարկութիւններ: Անվնաս մնացին քաղաքի ծայրերը միայն. իսկ քաղաքի հարուստ եւ առեւտրական կենդրօնական մասէն բառի բուն նշանակութեամբ ոչինչ մնաց: Վնասը հաշւում են 10 միլիոնից աւելի: Տներից շատերը, իսկ կարասիքները ամբողջովին ապահովագրուած չէին:»

Բօբրոյսկ ըստ մեծի մասամբ հրէաբնակ էր:

* *
*

Ռուսաց առաջադէմ ուղղութեան ամենալաւ ամսագրերից մէկը Միր Բօժի վերջին ամիսներում երկու ծանր կորուստ ունեցաւ. վախճանւեց ամսագրի հրատարակչուհի Մ. Դաւիդօվան եւ նրանից մի երկու ամիս յետոյ խմբագիր Վ. Օստրօգորսկի: Երկուսն էլ ռուս գրականութեան մէջ յայտնի դէմքեր էին. առաջինը որպէս մի համակրելի եւ եռանդուն հրատարակչուհի, իսկ երկրորդը որպէս դպրոցական գործիչ եւ գրող:

Դաւիդօվայի մասին գրուած մի շարք յօդուածներից Միր Բօժի վերջին համարում մենք առաջ ենք բերում մի կտոր նրանցից, գաղափար տալու համար թէ ինչ ուղղութեամբ եւ հայեացքով հրատարակում էր Դաւիդօվա իր ամսագիրը:

«Նա պահանջում էր համբերողութիւն եւ օբեկտիվ վերաբերմունք, բայց դրանից նա չէր զանում մի անտարբեր անձ: Դաւիդօվան հանգիստ, բայց հաստատ կերպով յայտնեց, թէ ինքը աւելի լաւ է համարում ամսագրի մահը, քան նրա ուղղութեան փոփոխութիւնը, մի ուղղութեան, որ տարիների ընթացքում է մշակել եւ ճշմարիտ է համարվում:»

Խօսելով նոյն Դաւիդօվայի մասին Կովկասեան Թերթերից մէկը եւս հետեւեալ դատողութիւններն է անում.—

«... Ամսագիրը հիմնեց Մ. Դաւիդօվան տասն տարի առաջ. եւ եթէ այսօր այդ համակրելի եւ օգտակար ամսագիրը հասել է այնքան ծաղկած դրութեան, այնքան շատ տարածուած է եւ սիրուած Ռուսաստանում, դրա գլխաւոր պատճառը հանգուցեալ Մ. Դաւիդօվայի անխոնջ եռանդն էր եւ վառ սէրը դէպ ի գործը: Հազուագիւտ է այդպիսի գործիչը ոչ միայն կանանց, այլ եւ «ուժեղ սեռի» տղամարդկանց մէջ: Սկսելով գործը համեստ չափերով, նա ամբողջովին նուիրվեց այդ գործին. ոչինչ զոհողութիւն չխնայեց, աշխատում, տքնում էր անձնուիրաբար եւ այդպիսով կարողացաւ կատարեալ աջողութեամբ պսակել իր ձեռնարկութիւնը: Մեզանում կարծում են, թէ լաւ հրատարակիչ լինելով է կարելի խոշոր հասարակական գործ կատարել, նոյն իսկ տեղ վաստակել գրականութեան պատմութեան մէջ: Բայց թէ որքան սխալ է այդ կարծիքը, շատ պարզ ցոյց են տալիս մի շարք ռուս հրատարակիչներ, որոնք այնքան բարի անուն եւ գեղեցիկ յիշատակ Թողել են: Այդպիսի անուններից ո՞վ չէ յայտնի Պավլենկօվը, Սօլդատենկօվը: Դրանք գրողներ չէին, բայց հռչակաւոր գրողներից բարձր անուն են Թողել իրենց հրատարակչական գործունէութեամբ:

Հրատարակիչն էլ կարող է, առանց ինքը անձամբ գրող լինելու, յայտնի ուղղութիւն, յայտնի գաղափարներ անցկացնել իր հրատարակութիւնների ընտրութեամբ, նա կարող է հոգի մտցնել իր գործի մէջ. ուղղել նրան լուսաւոր, առաջադէմ ճանապարհով: Այդպիսի համակրելի հրատարակիչ էլ Դաւիդօվան է:

ԱԲԷԼ ԱՊՐԵՍԵԱՆՑ

ՏԽՈՒՐ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Տիարպէքիրի մեր ազգային շրջանակներուն մէջ, կը գտնուին կարգ մը շփացած անձնաւորութիւններ, որոնք իրենց անպարկեշտ ընթացքով եւ ոչ-ազնիւ արարքներով գայթակղութիւն եւ միանգամայն զզուանք կը պատճառեն առհասարակ ամէն մարդու: Թէեւ շատ են ու տեսակ տեսակ գործերը այդ կարգի ստորնաքարշ արարածներուն, եւ սակայն մենք առ այժմ հոս, կ'ուզենք միայն պարագայ մը յիշատակել, պարագայ մը՝ որ կարծուածէն շատ աւելի գայթակղական կրնայ համարուիլ, իր տարօրինակ հանգամանքներով:

Տխուր իրողութիւնը, տեղի ունեցած է քաղաքիս Ս. Սարգիս եկեղեցին մէջ, ասկէ գրեթէ երեք ամիս առաջ: Ասոր, չուզեցինք խնդիրը հրապարակ հանել՝ սպասելով ըլլալիք անօրինութիւններուն եւ վերջնական որոշումներուն, եւ որովհետեւ խնդիրը մարեցնելով ծածկել կ'աշխատուի, մասնաւոր դիտումներով՝ հարկ կը համարիմ յայտնել իրողութիւնը իր ցաւալի պարագաներով:

Ահա գործը, իր բովանդակ ստուգութեամբ:

Ս. Սարգիս եկեղեցիի վարժարանին հսկող Հոգաբարձութեան ատենապետը, Պօղոս Դէգիրմէնեան, եւ ատենադպիրը, Յակոբ Տէպաղեան բռնած գիտունի հովեր առնող սկեպտիկ պարոնները, օր մը կը մտնեն եկեղեցին, հոն գտնուող արկղէ մը դրամ առնելու համար: Իրենց դրամական գործողութիւնը աւարտելէ յետոյ, պտոյտ մը կ'ուզեն ընել եկեղեցիին մէջ, իրենց սովորական իմաստակութիւններուն յագուրդ մը տալու համար: Կը սկսին դիտել եկեղեցիին պատերէն կախուած պատկերները, անոնց իւրաքանչիւրին ծաղրանքի բաժինը նետելով: Յետոյ կ'ելլեն ատեան, հոն ալ, նոյն անվայել ընթացքը գործադրելով կը շրջագայեն եկեղեցին բոլոր մասերուն մէջ, միշտ անպատշաճ վարմունքներ ցուցնելով հանդէպ կրօնական դրութիւններուն: Այս ընթացքը չբաւականալով՝ վերջապէս տաճարի մէջէն, կ'առնեն սկիհը եւ սրբատուփը, եւ ինչ կը խորհիք որ ընեն այդ երկու Թերուս իմաստակները, իրենց լրբենի ընթացքով, չզարմանաք, երբ ըսեմ թէ, բռնելով կ'առնեն Ս. Հաղորդութիւնը սկիհէն եւ սրբատուփին մէջէն եւ կը սկսին ուտել, խնդուքի եւ ծաղրանքի քրքիջներ ալ արձակելով: Լուսարարը, որ նոյն ատեն եկեղեցիի մէջ կը գտնուէր, կը տեսնէ այդ բանը, եւ «Մեղայ» գոչելով արգիլել կը փորձէ, սակայն ինքն ալ իր կարգին կը ծաղրուի եւ տխմարի տեղ կը դրուի այդ երկու գեղձեկներէն: Մեր պարոնները իրենց այդ լրբենի արարքները բաւական չհամարելով, եկեղեցիէն ելլելով՝ կը մտնեն իրենց պաշտօնական խորհրդարանը. հոն, իրենց ընկերներուն հետ, կը գտնուին նաեւ Թաղ. Խորհուրդի անդամները. պարծանքով կը պատմեն ըրածնին եւ կ'ըսեն.— «Քանի՜ տարիէ ի վեր Հաղորդութիւն չէինք առած, բայց այսօր մեր իսկ ձեռքով կուշտ-կուշտ հաղորդուեցանք»: Այս, այսպէս կ'անցնի:

Քանի մը օրէն յետոյ, գործին եղելութիւնը կը տարածուի Թաղին ժողովուրդին մէջ: Ժողովուրդէն շատ մը անձեր կը զայրանան եւ սաստիկ բողոքագիր մը ստորագրելով՝ կը ներկայացնեն Առաջնորդարանի: Եւ սակայն հակառակ ժողովուրդի գայթակղութեան եւ արդար զայրոյթին, Առաջնորդի փոխանորդը, Տ. Յովհաննէս քահանայ Շահինեան, տարօրինակ լռութեամբ խնդիրը քնացնել ու մարեցնել կ'աշխատի, առանց նոյն իսկ պզտիկ սաստ մը տալու այդ երկու սրբապիղծ պարոններուն: Արդ, կը խնդրեմ, ըսէ՛ք, տարօրինակ չէ՞ք գտներ, մեր Առաջնորդարանի այդ աստիճան անտարբերութիւնը եւ անհարկի լռութիւնը:

Այս գործին մէջ, մինակ Առաջն. Փոխանորդը յանցաւոր չէ, իր պահած տարօրինակ լռութեամբ, նոյնքան քննադատելի կրնան եւ պէտք է նկատուին Վարչական Ժողովները, եւ տեղւոյս քահանայական դասակարգը: Այս եւ այսպիսի լրբենի արարքներուն հանդէպ լռել ներելի չէ նոյն իսկ ժողովրդական անհատներուն, ո՛ւր կը մնայ Վարչական Ժողովներուն եւ կղերականներուն: Երկնային կրօնք մըն է քրիստոնէութիւնը, որ այսքան դարերէ ի վեր ընդունուած եւ նուիրագործուած է: Եւ պէ՞տք է ըսել թէ, Հաղորդութիւնն ալ այդ նուիրագործուած կրօնքին ամենէն կարեւոր եւ սրբազան խորհուրդներէն մէկն է: Հաւատացող ժողովուրդի մը կրօնական զգացումները վիրաւորելը լրբութիւններուն մեծագոյնն է. ու երբեք, ոչ մէկ պարագայի տակ ներել կարելի չէ այն անձնաւորութիւններուն, որ հեղինակ կը հանդիսանան այդ կարգի լրբութեան մը:

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Կրօնական Ժողովը, Արաբկիրի գրագէտ Առաջնորդ Մուշեղ վարդապետին սիրած գաղափարները գայթակղական կը համարէ, Ծաղիկի մէջ հրատարակուած «Տէր ողորմեա»ն, գայթակղական կը նկատէ, նոյնպէս «Փառք քեզ Աստուած»ը եւ ուրիշ գրութիւններ վնասակար կը սեպուին, եւ սակայն ասդին, Տիարպէքիրի մէջ,—Թողունք ուրիշ շատ մը գայթակղական արարքներ, նոյն իսկ կղերի կողմէն գործուած,—Հաղորդութիւնը ոտնակոխ կ'ըլլայ, ոչ ոք կայ վրան խօսող եւ մեղաւորները պատժող:

Թող չկարծուի թէ, այս խնդիրը հրապարակ հանելով յանցաւորներուն պատիժ մը պահանջելու միտումը ունիմ, Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Կրօնական Ժողովէն: Անշուշտ մէկ մէկ ծաղկեայ փիլոն կամ լանջախաչեր կը ղրուէին Հաղորդութիւնը ոտնակոխ ընել յանդգնող մեր երկու շնորհունակ պարոններուն, եթէ աշխարհական չըլլային, եւ սակայն ասիկա խնդիր մը չէ: Հոգ չէ թէ անոնք իմաստակ են ու սկեպտիկ, այդ պարագան ալ շատ դիւրութեամբ կրնայ ծածկուիլ փիլոնին տակ. այս մասին օրինակներ գտնելը դժուար չէ, փառք Աստուծոյ ամէն տեղ կան եւ կը գտնուին քահանաներ ու վարդապետներ, իրենց տեսակներով:

Տիարպէքիր, 7 Մայիս ՊԻՏԱԿ

Արտաքին Լուրեր

ՀԱՄԱԳԵՐՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Անգլիացի հրապարակագիրի մը յօդուածը.— Համագերմաններուն ձեռք բերած արդիւնները.—Գերմանիոյ ապագայ քարտէսը.—Գերմանիոյ նաւատորմը.—Անգլիա եւ Գերմանիա:

Նէշընըլ Ռիվիու հրատարակեց Սըր Ռօուլէնտ Պլէննըրհասէթի մէկ յօդուածը՝ համագերմանութեան գաղափարին վրայ: Այդ յօդուածին մէջ, որ մեծ ուշադրութիւն գրաւեց, անգլիացի հրապարակագիրը նախ կը պարզէ համագերմանութեան կուսակիցներուն մինչեւ հիմա ձեռք բերած արդիւնքները. յետոյ կը ծանօթացնէ հիմնական ծրագիրը այն մարդոց՝ որոնք կ'երազեն ամբողջացնել Գերմանիոյ տէրութիւնը՝ դրացի երկիրներէն զանազան տեղեր աւելցնելով անոր վրայ: 1894ին հիմնուած համագերման Ընկերակցութեան խմբագրովը պատրաստուած աշխարհագրական քարտէսի մը նայելով, Գերմանիոյ տէրութեան մէջ պէտք է ըլլան ամբողջ Աւստրիան, բաց ի Կալիչիայէն ու Պուքովինայէն, Թրիեսթէն, աւստրիական Թիրոլը, գերմանական Զուիցերիան, Հոլանտան, Պելճիքան եւ նոյն իսկ Ֆրանսայի հիւսիսային արեւելեան կողմին մէկ մասը: Տանիմարքայէն բան մը պիտի չառնուի: Գերման տէրութեան արեւմտեան սահմանագլուխը պիտի սկսի Տէօնքէրքէն, ամբողջ Ֆլանտրը պիտի ընդգրկէ, Արտէնէն ու Վօժէն պիտի անցնի եւ յետոյ Ժիւրայի գագաթին երկայնքն ի վեր պիտի երթայ մինչեւ Մօն-Պլան: Հիւսիսային արեւմտեան կողմէն սահմանագլուխը պիտի կազմեն Ռօզա, Սէմբլօն, Սպիլկէն, Սէմբթիմէ, Մալոճա. Բէյնինա, Օրթլէ, Ադամէլլօ եւ Տոլոմիթ լեռները: Հարաւային կողմի սահմանագլուխը պիտի ըլլայ Տրաւէ գետը. իսկ արեւելեան կողմը փոփոխութիւն պիտի չկրէ: Յօդուածագիրը կ'ըսէ թէ անշուշտ այդ ծրագի-

---

ՓՈՔՐ ՎԷՊ (14)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

Դ.

—Օ՛հ, կը ճանչնամ այդ երիտասարդը, ըսաւ Թիպլիւս, որուն դէմքը մթագնած էր իսկոյն:

—Կը ճանչնա՞ք զայն:

—Երկար ատենէ ի վեր:

—Ըսել է գիտէք թէ...

Մարիանիւք ընդհատեց իր խօսքը, կարմրելով, իբր թէ չարախօսութիւն մը ըրած ըլլար:

—Ի՞նչ ուրեմն, հարցուց Դատարկապորտը:

—Օ՛հ, ոչինչ, դղեակին մէջ անցած խօսք մը:

—Ի՞նչ խօսք, պնդեց Թիպլիւս մեծապէս շահագրգռուելով: Մարիան, լրացուցէք խօսքերնիդ:

—Կ'ըսեն թէ Պ. Ֆիւլպէր կը սիրաբանէ տիկին մարքիզուհիին հետ... Բայց մարդու բան չըսէք:

—Ըլլալիքը ատ էր, մրմնջեց Թիպլիւս զատն արհամարհանքով մը:

—Սա ստոյգ է որ, յարեց Մարիանիւք, պարոն մարքիզին ամուսնութիւնէն առաջ, Պ. Ֆիւլպէր յաճախ չէր գար հոս: Հազիւ քանի մը օր կ'անցնէր Թրէանինայի կամ Բրանթէնրոսի մէջ, իր քրոջ մօտ: Բայց ատենէ մը ի վեր, այդպէս չէ. այդ դղեակներէն չի հեռանար: Նշանակելի պարագայ մըն է ասիկա:

—Էհ, կ'ըսե՞ն թէ մանկամարդ մարքիզուհին կը սիրէ իր գեղանի ազգականը:

—Մնաց որ չար լեզուներ ալ շատ կան: Կ'ըսեն թէ երբ կին մը ծեր ամուսին մը ունենայ, անկարելի է որ շատ գեղեցիկ երիտասարդ մը չսիրէ:

—Ըսել է ամէն ոք կը կարծէ թէ գերկոմսը սիրահարն է Թրէանինա մարքիզուհիին:

—Ո՛չ, ո՛չ, պարոն Թիպլիւս, ատիկա ըսել չեմ ուզեր. իմ ըսածս սա է թէ տիկին մարքիզուհին մեծ հաճոյքով կը տեսնէ Պ. Ֆիւլպէրը: Մնաց որ շատ բնական բան մըն է, որովհետեւ գերկոմսը հաճելի եւ գեղեցիկ երիտասարդ մըն է:

—Արդարեւ շա՛տ հաճելի եւ սիրուն մարդ մըն է ու Տիկին տը Թրէանինայի պէս սիրոյ տէր կնոջ մը արժանի:

—Ի՞նչ տարօրինակ շեշտով մը կ'արտասանէք այդ խօսքերը:

—Սիրելի զաւակս, Աստուած ձեզ հեռու պահէ հաճելի կոչուած անձերէ, ըսաւ Թիպլիւս մելամաղձոտութեամբ: Այդ կարգի անձերը երբեմն անգթօրէն եւ ժպտագին կը խորտակեն սիրտը:

Թիպլիւս հազիւ աւարտած իր խօսքը, պառաւ Պըրթռամին ձայնը լսելի եղաւ, որ ճաշի կը հրաւիրէր զայն:

—Պէտք է ինծի բացատրէք ձեր վերջին խօսքերը, ըսաւ Մարիանիւք, որովհետեւ բնաւ չհասկցայ զանոնք:

—Երանի՛ թէ չհասկնայիք երբեք, բարի Մարիանիւք, մանաւանդ երբ սիրահար մը ունենաք:

—Սիրահա՞ր մը, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը յուզուելով, կարծեմ թէ երբեք չպիտի ունենամ այդ բանը:

—Երբե՞ք մի, պատասխանեց Թիպլիւս հայրական շեշտով մը: Ինծի ըսին թէ քանի մը հետամուտներ ունիք:

—Ճշմարիտ է, ըսաւ Մարիանիւք միամտաբար, բայց անոնցմէ եւ ո՛չ մէկուն չեմ համակրիր. ամէնքն ալ, ինչպէս ըսեմ...

—Տգե՞ղ կը գտնէք:

—Ո՛չ, սիրուններ կան անոնց մէջ:

—Անմի՞տ:

—Այո՛, անմիտ եւ ինծի պէս անմիտ. ատիկա է որ անհաճոյ կը թուի ինծի:

—Մարիանի՛ք, սա համոզումով տոգորուեցէք թէ աւելի լաւ է քիչ մը նուազ միտք եւ քիչ մը աւելի սիրտ ունենալ:

—Ճի՛շդ է ըսածնիդ, պարոն Թիպլիւս:

—Ընտրեցէք այն անձը, որ լաւագոյն կը թուի ձեզի եւ ջանացէք սիրել զայն. ամենէն խելացի միջոցն է ատիկա:

—Միթէ ժամանակ ունի՞մ ատոր վրայ խորհելու, ըսաւ գեղջկուհին, ոտքի ելլելով յուզուած:

Ու հրաժեշտ առնելով դէպի իր խրճիթը գնաց, որ քիչ մը անդին կը գտնուէր: Մարիանիւք յանկարծ տխրած էր Թիպլիւսի հետ խօսած ատեն եւ արցունք մը պղտորած էր իր քաղցր աչքերուն պայծառութիւնը:

Թիպլիւս իր ապուրը խմեց եւ իր խցիկը քաշուեցաւ, որ միջնորմով մը բաժնուած էր մուտքի վրայ գտնուող սենեակէն: Թիպլիւսի բնակած խցիկը, մաքուր եւ կոկիկ, իբր կարասի ունէր փայտէ ճերմակ սեղան մը, մահճակալ մը եւ յարդէ երկու աթոռներ: Առաջին անգամ ըլլալով՝ Դատարկապորտը սկսաւ պտըտիլ սենեակին մէջ եւ հետաքրքիր նայուածք մը արձակեց իր շուրջը: Յիշեց որ քանի մը ժամ առաջ, Թրէանինա մարքիզուհին իր զգեստները հոն փոխած էր եւ իր ներկայութեամբ նուիրագործած էր խեղճուկ սենեակը: Թիպլիւս յուզուած՝ աթոռ մը առաւ եւ պատուհանին առջեւ նստաւ, ուրկէ կը նշմարուէին մելամաղձիկ հեռանկարներ եւ հանդարտ հորիզոն մը:

—Թերեւս այս աթոռին վրայ հանգչեցաւ ան, ըսաւ մտովի, խոհուն կերպարանք մը առնելով: Մարիանիւքի խօսքերը միտքը ինկան: Ֆիւլպէր տը Բրանթէնրոս գերկոմսին եւ մարքիզուհիին մտերմական տեսակցութիւնները մութ եւ տխուր գոյներով կը ներկայանային իր մտքին առջեւ: Անտարակոյս, տիկին տը Թրէանինա կը սիրէր այդ երիտասարդը: Մարքիզին առաջացած տարիքը եւ տափակ վարուելակերպը միթէ ապացո՞յցներ չէին այդ ենթադրութեան անհիմն չըլլալուն: Թիպլիւս յիշեց նաեւ մարքիզուհիին եւ գերկոմսին փոխանակած նշանակալից նայուածքը գետակին մօտ: Այդ մտածումը վիշտ կը պատճառէր իրեն:

—Ինչո՞ւ համար այդ անխոհեմ կինը ամուսնացած է կէս մը ծեր համարուող մարդու մը հետ, որ ճշմարիտ շինական մըն է, հակառակ իր ազնուականի տիտղոսներուն: Միթէ անոր հարստութեան եւ սիրահարներ ունենալու համար էր որ այդ ամուսնութիւնը կնքած էր: Բայց ինչպէս պէտք ատոնք, մրմնջեց Թիպլիւս: Այդ աստիճան ծաղրելի՞ կամ խենթ եմ եղեր: Ինչ, քանի մը վայրկեան մարքիզուհիի մը, գեղանի կնոջ մը ընկերակցիլս պատճա՞ռ մըն է որ հոգիս վրդովուի, ինչպէս ալիք մը բուռն հովէն: Օ՛հ, հանդարտէ՛, անմի՛տ սիրտ, որ այնքան դիւրաւ կը գրգռուիս. մոռցի՛ր քու վայրի մենութեանդ անտարբեր հանդարտութեան մէջ եւ գրողին ղրկէ բոլոր կիները առ հասարակ եւ մարքիզուհին մանաւանդ:

(Շարունակելի)

րը ամէնէն անխնամ երազը պիտի նկատուի շատ մը մարդոց կողմէ. թէեւ այնպէս է, սակայն համադրամանները ամէն կերպով կ'աշխատին զայն իրականացնելու։ Սըր Ռոուլէնտ, բանէ յետոյ թէ Զուիցերիոյ, Հոլանտայի եւ Աւստրիա-Հունգարիոյ մէջ ինչ միջոցներ կը գործածուին համադրամանութեան գաղափարը տարածելու համար, վեր կը հանէ Գերմանիոյ հակառակութիւնը Անգլիացիներուն դէմ, հակառակ այն բոլոր ծառայութեանց զորս Անգլիա մատուցած է Գերմանիոյ։ Յօդուածագիրը կը յարէ որ Գերմանիա կը պատրաստուի, Ֆրանսայի դէմ ըրածին պէս, պատերազմ հրատարակել Անգլիոյ դէմ, վասն զի այնպէս կը խորհի թէ Անգլիա անհրաժեշտ է որ փճանայ։ Սըր Ռոուլէնտ այդ կացութենէն սա եզրակացութիւնը կը հանէ թէ Անգլիա տակաւին պէտք ունի աւելցնելու իր նաւային ոյժը, առանց յապաղելու, որպէս զի յանկարծակի չերեւ զինքը Գերմանիա՝ որ շարունակ իր նաւատորմը աւելցնելու վրայ է։ Յօդուածագիրը այնպէս կը խորհի նաեւ թէ Անգլիա պէտք է հոգ տանի միւս ազգութեանց հետ իր ունեցած յարաբերութիւններուն, որպէս զի, ի հարկին վայելէ պէտք ունեցած աջակցութիւնը։

—Նէօրհել Ռըվիու նաեւ կը հրատարակէ «Շնորհալի ուրիշ զինուորութիւն մը» խորագրով յօդուած մը, որուն ստորագրութիւնն է Իներգոս։ Այդ յօդուածին մէջ հրատարակագիրը որ ծածկանունի մը տակ կը պահէ ինքզինքը, կը խօսի Բրուսիոյ Հայնրիխ իշխանին նաւատորմին՝ Իրլանտայի ջուրերը կատարած ուղեւորութեանը վրայ, միանգամայն դիտել կու տայ թէ բնաւ թոյլատրուած չէ որ այդքան մեծ թիւով օտար մարտանաւեր, խաղաղութեան ատեն, բրիտանեան ջուրերուն մէջ ուսումնասիրեն Անգլիոյ դէմ պատերազմ մղելու միջոցները։ Յօդուածին հեղինակը կը յարէ թէ Իրլանտա եկած գերման նաւաբաժինը այցելողները դիտած են որ գերման կայսրութեան նաւատորմը անհաղին հանգամանք մը կը ստանայ եւ թէ Հայնրիխ իշխանին նաւաբաժինը շատ վեր է Մանշի անգլիական նաւաբաժինէն։ Յօդուածագիրը յետոյ բաղդատութիւն մը կ'ընէ բրիտանական ու գերմանական գլխաւոր մարտանաւերուն միջեւ եւ կը հետեւցնէ որ քիչ ատենէն Անգլիա պիտի պարտաւորուի Միջերկրականէն հետ առնել իր նաւաբաժնին մէկ մասը եւ կամ մեծապէս աւելցնել իր նաւային ոյժերը։ Սըր Ռոուլէնտի պէս նոյն յօդուածագիրն ալ կարծիք կը յայտնէ թէ Անգլիա պարտաւոր է լաւ յարաբերութիւններ պահել միւս ազգութեանց, եւ մանաւանդ Ֆրանսայի հետ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Խորհրդարանական կուսակցութիւնները. —Նոր կազմակերպութիւններ.—Նոր նախարարութիւնը։

Ֆրանսայի մէջ խորհրդարանական կուսակցութեանց վերակազմութեանը մասին սա տեղեկութիւնները կը հաղորդուին.— Ընդդիմադիրներուն համար կ'ըսուի թէ պիտի վերակազմեն յառաջդիմական հանրապետականներու խումբը, որուն վերջերս կը նախագահէր Պ. Բրանց։ Այդ խումբին մէջ կային ազատական-հանրապետական գլխաւոր ատենաբանները՝ ՊՊ. Մէլին, Ռիպօ, Էնար ու Բուէնքարէ։ Բազմաթիւ երեսփոխաններ, որոնց անիրաւ տեղը ազգայնական որակումը տուած էին, կ'առաջարկեն այդ խումբին մէջ մտնելու, որուն նախկին անդամներուն մեծ մասը վերընտրուած է, եւ որ դիւրաւ զննատուելիք կարեւորութիւն մը պիտի տայ այդ միութեան։ Զուտ ազգայնականները կ'երեւայ թէ իրենց թիւէն շատ բան կորսնցուցած են։ Արդարեւ կ'ըսուի թէ «Ֆրանսական Հայրենիք»ի ընտրեալներէն մէկ քանին պատրաստ են ինքզինքնին ազատել քուէարկութեանց ատենը իրենց ունեցած կապերէն, եւ թէ, Բարիզի եւ գաւառական քանի մը երեսփոխաններէն զատ, որոնց անունները խիստ բացորոշ նշանակութիւն մը ունին, ազգայնական խումբը իրեն շատ համախոհներ պիտի չունենայ. առանց թիւը քանի չափ կը հաշուուի։ Յայտնի կ'երեւայ որ ազգայնական խումբին մէջ նոր կազմութիւն մը պիտի ըլլայ, որուն պիտի մասնակցին բազմաթիւ հականախարարականներ, հանրապետականներու միացած միապետականներ եւ նոյն իսկ զուտ աջակողմեաններ։ Խումբերու վերակազմութեան միջոցին ներկայանալիք խնդիրներուն առաջինը պիտի ըլլայ այդ համախմբումներուն բացումը կամ փակումը։ Ուրիշ կերպով խօսելով, անդամ մը պիտի կրնա՞յ քանի մը խումբերու մէջ արձանագրուիլ եւ կամ թէ անոնցմէ մէկին միայն համամիտ դառնալ։ Այդ տեսակէտով նախարարական խումբին մէջ, որ հանրապետական «Դաշնակցութիւն» կամ «Միութիւն» անունով պիտի վերակազմուի, հակում մը կայ նոյն խումբը սահմանափակ վիճակի մը վերածելու։ Ամէն ջանք պիտի ըլլայ այդ կազմութիւնը կարելի եղածին չափ ընդարձակ պայմաններու մէջ կատարելու։ Պիտի փորձուի քանի մը արմատականներ առնել արմատական ձախակողմէն եւ նոյն իսկ ծայրագոյն ձախակողմէն. նաեւ ՊՊ. Սիկֆրիտի, Էթիէնի, Լուպէի ու Ռուվիէի նման հանրապետականներ, որոնք արմատական պիտակով չէին ընտրուած, այլ ինքզինքնին նախարարական հռչակած են։ Այդ կերպով կազմուած խումբը խորհրդարանին ամէնէն գլխաւորը պիտի ըլլայ, եւ կը յուսացուի թէ նոր նախարարութիւնը այդ խումբին անդամներէն պիտի կազմուի։ Ընկերվարականներն ալ իրենց մասը պիտի բանին։ Մէկը, որ տրամադիր է ոյժ տալու արմատական դաշինքի մը, թէեւ իրմէ ներկայացուցիչ չունենայ, պիտի համախմբուի ՊՊ. Ժորէսի ու Պրիանի կրկին դրօշներուն տակ, միւսը, տասնի չափ, ընդդիմադիր ընկերվարական խումբ մը պիտի կազմէ որ բնաւ պիտի չմասնակցի նախարարական բոլոր կազմակերպութեանց, եւ որ միայն զուտ ընդդիմադրական գաղափարներ պիտի տարածէ։ Այդ խումբին մէջ պիտի գտնուին ՊՊ. Տրժանթ, Վայեան, Սէմպա, Տըլորի, Թիվրիէ եւ այլն։

ԱՆԳԼԻԱ, ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Ֆրանքօ-իտալեան համաձայնութիւնը.— Եռեակ Զինակցութիւնը.— Անգլիոյ կացութիւնը։

Ուէսթմինսթըր Կազեթ, անցեալ հինգշաբթի, Տիբլոմաթիքուս ստորագրութեամբ յօդուած մը հրատարակեց, որուն խորագիրն էր «Ֆրանքօ-իտալեան համաձայնութիւնը եւ Անգլիա»։ Անգլիոյ մամուլը, նաեւ Իտալիոյ քաղաքական շրջանակները շատ խօսեցան այդ յօդուածին վրայ։ Հեղինակը կը քննէ Եռեակ Զինակցութեան վերանորոգման հետեւանքները, ֆրանքօ-իտալեան վերջին համաձայնութեան վերաբերմամբ. նաեւ Անգլիոյ մասին ունենալիք հետեւանքները։ Կը կարծէ թէ Ֆրանսայի ու Իտալիոյ միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը Եռեակ Զինակցութեան դէմ չէ, այլ միայն անգլօ-իտալեան համաձայնութեան դէմ որ 1887 փետրուարին գաղտնի կերպով կնքուեցաւ՝ մտերմական ծանուցագիրներու փոխանակութեամբ։ Տիբլոմաթիքուս սապէս կ'աւարտէ իր յօդուածը.—«Անգլօ-իտալեան համաձայնութիւնը, Իտալիոյ մասին, նպատակ ունէր որ եւ է յարձակման դէմ պաշտպանել իտալական ծովեզերքները։ Այսօր քանի որ Իտալիա հաշտուած է Ֆրանսայի հետ, պէտք չունի այն պաշտպանութեան զոր Անգլիոյ հետ կնքուած համաձայնութիւնը իրեն կ'ընծայէր։ Արդ, այդ համաձայնութիւնը աւելորդ ըլլալով, Անգլիա մեկուսացած կը մնայ Միջերկրականին մէջ։» Յօդուածագիրը չի կարծեր որ Անգլիոյ շահերը այդ պատճառով, մեծապէս վտանգուած ըլլան, բայց միայն թէ նուազ պաշտպանուած են։ Տիբլոմաթիքուս կը յարէ թէ Անգլիա պէտք է իր աչքին առջեւ ունենայ սա պարագան թէ 1887ի անգլօ-իտալեան համաձայնութեան բերմամբ իր ունեցած յանձնառութիւնները ալ եւս գոյութիւն չունին։

ԻՒՄՊԵՐ-ԲՐԱՈՒՖՈՐՏԻ ԳՈՐԾԸ

Նօտար Պ. Լանքէ.— Բրաուֆորտներու կրճիքը.— Շահեկան յայտարարութիւններ.— Պ. Ռոշֆորի մէկ յօդուածը.— Իւմպեր ընտանիքը.— Պլիսքամ Իւմպերի դերը.— Մարի Տորինեաքի զաւակը։

Պ. Լանքէ, տիկին Իւմպէրի նօտարը, խնդրեց նօտարներու Սենեակին նախագահէն, մանրազննական քննութիւն մը կատարել Իւմպէրի գործերուն մէջ իր ունեցած վարմունքին համար։ Այդ քննութիւնը յանձնուեցաւ Պ. Բոթէլի։

—Պ. Բարմանթիէ, հարցաքննութեան պահուն, սա շահեկան յայտարարութիւնը ըրաւ. — «1894 ապրիլ 2ին Լոնտոնէն «Բրաուֆորտ» ստորագրութեամբ նամակ մը ստացայ սա պարունակութեամբ.

«Մեր քարտուղարը՝ Պ. Միւլլէր, այս անգամ, ինչպէս ամէն երեք ամիսը կ'ընէր, չի կրնար տիկին Իւմպէրի բնակարանը երթալ, ստանալու 586,000 փր.ի այն գումարը զոր, մեր եւ այդ կնոջ միջեւ կնքուած պայմանագրութեան համաձայն, պարտինք 3% տոկոսաւոր ֆրանսական «ռանթ»ի վերածել։ Հաճեցէք անձամբ ներկայանալ տիկին Իւմպէրի, իր օթէլին մէջ Կրանտ-Արմէ Ավընիւ, թիւ 65։ Մեր պայմանագրութեան համաձայն, մի կտրէք՝ տիկին Իւմպէրի ունեցած առժամեայ արժէթղթերու կտրոնները։» Երկրորդ նամակ մըն ալ ստացայ միեւնոյն իմաստով։ Նոյն տարւոյն ապրիլ 15ին տիկին Իւմպէրի բնակարանը գացի։ Իր փաստաբանին եւ Պ. Բուրժոյի ներկայութեամբ 586,000 փր. յանձնեց ինծի՝ հազար փր.նոց պանքատոմսերով։ Հարկ չկար պահանջել որ արժէթղթերը ցոյց տրուին։ Տիկին Իւմպէր ըսաւ թէ նախամեծար կը համարի որ ֆրանսական ռանթը չգնուի սակարանի այն գործակալէն որ զինքը կը ճանչնայ, վասն զի կրնայ ըլլալ որ իր պահանջատէրերէն մէկ իմանայ եւ անհաճոյ հետեւանքներու պատճառ ըլլայ։ Տրուած որոշման համաձայն ռանթը գնուեցաւ Սակարանի գործակատար Պ. Օպրիի միջոցաւ եւ գործադրուեցան ձեւակերպութիւնները այն նշանաւոր պայմանագրութեան որուն վրայ այնքան խօսուեցաւ։ Այդ գնման պայմանները Լոնտոն տեղեկագրուեցան Բրաուֆորտ կարծեցեալ եղբայրներուն։ Իսկ գնուած արժէթղթերը պահարանի մը մէջ դրուելով կնքուեցան Բրաուֆորտ եղբարց կնիքով։» Պ. Բարմանթիէի կինը որ իր էրիկը տեսնելու համար Բարիզ եկած է, իր հետ բերած է այդ կնիքը զոր ոստիկանութիւնը չէր գրաւած Հավրի մէջ կատարած խուզարկութեանը պահուն։ Բրաուֆորտի կնիքը արծաթէ է. անգլիական ազնուականի թագ մը կայ վրան։»

—Պ. Ռոշֆոր Էնթրանզիժանի մէջ ընդարձակ յօդուած մը կը հրատարակէ Իւմպէր ընտանիքին փախչելուն վրայ. կ'ըսէ թէ փախստականները Սէն-Նազէրէն մեկնած են Վօլամ շոգենաւով։ Կը յիշէ թէ Ֆրանսայի նախարարութիւնը 25,000 փր.ի պարգեւ մը խոստացեր է Բրաուֆորտ եղբայրները գտնողին, բայց վստահութիւն չունենալով կ'առաջարկէ հեռագիր մը ուղղել Բոլիվիոյ (Բոլիվիա) ֆրանսական հիւպատոսին, հրամայելով անոր որ Իւմպէր ընտանիքը հոն հասնելուն պէս ձերբակալէ։ Պ. Ռոշֆոր այդ 25,000 փր.ը գրաւ կը դնէ, յուսալով որ դատական նախարար Պ. Մոնիս եւ հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Լէտէ այդ տեսակ հեռագիր մը պիտի չհամարձակին ղրկել։

—Դատական նախարարութիւնը պաշտօնական հեռագիր մը ստացաւ՝ ծանուցանող թէ Իւմպէր ընտանիքը Աթէնք կը գտնուի։ Բըթի Բարիզիէն կ'ըսէ որ անոնց արտաքսումը պիտի պահանջուի, թէեւ Ֆրանսա մասնաւոր պայմանագրութիւն մը չունենայ Յունաստանի հետ։ Աթէնքի ոստիկանութիւնը բոլոր օթէլներուն ղրկեց Իւմպէր ընտանիքին անդամներուն լուսանկարները, որպէս զի ի հարկին ճանչցուին։

—Հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Լէտէ նորէն հարցաքննեց Տիկին Իւմպէրի նօտարին առաջին քարտուղարը՝ Պ. Բուրժոն։ Զրոյցի մը նայելով, այդ անձը յայտարարեր է որ Իւմպէրի խարդախութեան պատասխանատու հեղինակն է դատական նախկին նախարար Կիւսթավ Իւմպէր որ, Բուրժոյի ներկայութեանը, տուն տալով գրել տուեր է 1884ին Բրաուֆորտներու եւ Իւմպէրներու պայմանագրութիւնը, որ բոլոր դատերուն բուն հիմ ծառայեց։ Միւս կողմէ Պ. Բուրժօ ըսեր է Էքէրի թղթակցին թէ 1886ին մտած էր նօտար Պ. Լանքէի քով, որով չէր կրնար ներկայ գտնուած ըլլալ այդ պայմանագրութեան գրուելուն։

—Լիլէն կը հեռագրեն թէ Մարի Տորինեաք գիւղի մը մէջ սնուցանել յանձներ է տղեկ մը զոր ունեցած է քաղաքական նշանաւոր անձնաւորութեան մը հետ ունեցած յարաբերութիւնէն։

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷԻ ԱՐՁԱՆԸ

Յիշատակարանին բացումը.— Բանախօսութիւններ.— Պ. Ապէլ Հէրմանի եւ Պ. Էսքիւտիէի ճառերը։

Ֆրանսայի մեծանուն վիպագիր Ալֆոնս Տօտէի արձանին բացումը կատարուեցաւ անցեալ ուրբաթ, Բարիզի մէջ։ Արձանը կանգնուած է Շան զ'Էլիզէի մէկ մարգագետնին վրայ, Մարինեի պողոտային մօտ։ Բացման հանդէսին ներկայ էին հանրապետութեան նախագահին, նախարարներուն եւ արուեստի ու գրական աշխարհի ներկայացուցիչները։ Բանախօսութիւններ արտասանեցին գեղարուեստի ընդհանուր քննիչ Պ. Հանրի Հավառ, կրթական նախարարութեան անունով, Պ. Ապէլ Հէրման, նախագահ գրագէտներու Ընկերութեան եւ արձանին մասնախումբին, Պ. Բօլ Էսքիւտիէ, նախագահ Թաղապետական Խորհուրդին, Պ. տը Սէլվ, կառավարիչ Սէնի եւ Պ. Հիւզման, Կոնքուրի Ակադեմիին անունով։ Ահաւասիկ Պ. Ապէլ Հէրմանի բանախօսութեան մէկ կարեւոր մասը.—

«Ահա՛ մեզի քիչ մը աւելի երիտասարդ դէմք մը ունի, մենք, կրտսերները, որ չենք ճանչցած զայն, որովհետեւ արձանագործը չէր կրնար Տօտէ մը երեւակայել առանց երիտասարդութեան։ Բայց ժամանակագրական կանոնը սխալով մը, այդ երիտասարդութեան տուած է այն տառապագին արտայայտութիւնը, որուն ականատես եղանք։ Արձանագործը չէր կրնար երեւակայել Տօտէ մը, որ ցաւագին արտայայտութիւն մը չունենար իր դէմքին վրայ։ Պարոննե՛ր, շնորհաւորե՛նք զայն, այդ բանին մաց, նշանակալից համադրութիւնը առաջ բերելու համարձակած ըլլալուն համար, որով մեզի կը ներկայացնէ Տօտէի ամբողջ անձնականութիւնը, առանց դարաշրջանի մը հետքը խառնելու, այնպիսի Տօտէի մը, որ իր փորձութեանց մէջ անթերի է եւ Գողգոթայի մը գաղտնիքը հասած է աղուոր վանձմամբ մը։ Նոյն իսկ, այդ ֆիզիքական նշանաւոր գեղեցկութիւնը չէ քայքայուած, այլ կերպարանափոխուած է չարիքէն, եւ զգայնականութիւնը այնքան աւելի լայնօրէն փրթթած է որքան յարձակում կրած է ազդուապէս։ Հրաշքէ աւելի բան մըն է, եւ ատոր համար պէտք եղած ապացոյցն իսկ կը հանգչի այդ զգայնականութեան սահմանումին մէջ, որովհետեւ միայն տպաւորութիւններ չէր ընդունէր եւ պատկերներ չէր յղանար, այլ համակրութեամբ մը, որ թէ՛ լայն էր եւ թէ մանրազնին, կը յաւերժացնէր իր գործը։ Ամէն դժուարութեան առթիւ աւելի կարողութիւն եւ կատարելագործում ձեռք կը բերէր։ Բայց իր ամբողջական կարողութիւնը եւ իր վերջնական կատարելագործումը կը խորտակէր զայն, իր գերագոյն ճիգերուն մէջ։ Ամէն կենդանի բանի պէս, այդ կենդանի իմացականութիւնն ալ ինքնածին սերման արտադրեալ մը չէ։ Նախնիքներ, քաղաքային արձանագրութիւն եւ հայրենիք մը ունէր ան։ Տօտէ գիպուածին զաւակը չէ։ Ցեղէ մը սերած էր եւ ցեղի մը ծաղիկն էր։ Լատին էր—անշուշտ հելլենականութեամբ երանգաւորուած—ճիշդ այն համեմատութեամբ, որով հելլենականութիւնը նպաստած է մեր լատին հայրերուն մշակութեան եւ նրբացման։ Անոնց պէս գիտէր յունարէնը եւ աստուածային Պղատոնը գաղտնիք չունէր իրեն համար։ Թերեւս ստոիկեան դաշտանկարներու մասին ունեցած երեւակայական հմտութիւնը կը կիրարկէր իր խնկաւէտ ու չոր Բրովանսի կեանքին տուած պատկերներուն վրայ։ Իրաւցնէ լատին էր ան։ Զէք մի որ ամենքս ալ լատին ենք. անիկա կրկնապէս լատին էր, ծնած ըլլալով հռոմէական գաղթականութեան ծոցը, աւելի ազնուացեալ լատիններու մէջ, որոնք, իր յոգնտր նշանաւորին համաձայն, երկրորդ անգամ ըլլալով «տիրեցին Գաղղիոյ»։ Անոնց լեզուն կը խօսէր, ինչպէս նաեւ մեր ֆրանսերէնը ու լատիներէնը, որ մեր մայրենի լեզուն է։ Անիկա հաստատած էր դասական դաստիարակութեան ժառանգականութիւնը, որ թէեւ անօգուտ ամբոխին, բայց պարտաւորիչ է ամէն անոնց համար, որոնք անհնար չկրնալով շարունակել այն գեղեցիկ սերընդագիծը, ուրկէ կը սերինք, ամէն բանէ առաջ իրաւունք չունին ուրանալու իրենց նախահայրերը եւ իբր նոր մարդ ներկայանալու։ Բարեկրթման ենթակայ ստղմին պէս, որ իր տեսակին բարեկրթումը կը բովանդակէ իր մէջ, լաւ ծնած ամէն իմացականութիւն ալ, կանոնաւոր յառաջդիմութեամբ մը հասնելու համար իր ամբողջական զարգացման, պէտք է մեկնի մեկնի առնի իր ցեղին մտաւորական հանգրուաններէն։ Մեր մտածումը կրնայ փթթիլ, եթէ նախահայրերու մտածումով թխսուած ըլլայ, այսինքն բան կ'ուզեմ մեր նախահայրերուն մտածումով։ Անոնց տրամաբանութեամբն է որ մերը շինուած է. անոնց Բանին է որ ի վեր կը հանէ մեր Բանին խորունկ իմաստը. անոնց գեղեցկութիւնն է որ մեզ բուղեկ կ'ընէ գեղեցկութեան։ Եթէ երբեք աւելորդ կը նկատուի որ ամենք 8—10 տարի ամբողջ կը ծիւրեն Մշակականէի վրայ, անոնք ալ իրենց վրայ միշտ պիտի կրեն ազնուականութեան դրոշմ մը։ Այդպիսիները, Սէն-Օկիւսթէնի պէս, Վիրգիլիոսի մէջ յուզիչ եւ մեղամաղձոտ ոտանաւորին ընթերցումէն պիտի արտասուեն։ Տօտէ այդ ընտրեալ դասակարգէն էր եւ իր սիրալիր երախտագիտութիւնը մինչեւ վերջը հաւատարիմ մնաց Հռոմի մեծ մանկավարժներուն նկատմամբ։»

Թաղապետական Խորհուրդին նախագահ Պ. Էսքիւտիէ ալ սա ճառը խօսեցաւ.—

«Փափուկ եւ ընտիր գաղափար մըն է Ալֆոնս Տօտէի արձանը կանգնել Շան զ'Էլիզէի մէջ, Մորինիի ժիմնազէն քանի մը քայլ անդին, ուր կը սկսի Ճէքի (Տօտէի համանուն վէպին հերոսը) արտակարգ դաստիարակութիւնը, Տօքթ. Ճէնքինսի բնակարանին մէջ տեղ, եւ շատ մօտիկ այն պողոտային, ուր ամբողջ Բարիզը կ'անցնի ամէն օր։ Հոն ամբոխը արտասովոր է ու բարեկիրթ, փայլուն ու պչրոտ, բոլոր ընկերական դասակարգերէն եւ բոլոր ցեղերէն բաղկացած մարդոց խառն մը, բազմերանգ եւ խառնաշփոթ խումբ մը, ուր կը տողանցին կառքերու մէջ Ռումէսթանները, Նապապները, Ռիսլէրները, Աթիս իշխանները, բազմաթիւ Բարոնեան դքսուհիները, Քլէրֆոնտիններու եւ Սաֆոներու (Տօտէի վէպերուն հերոսները) քով։ Այդ պողոտային մէջ իրարու կը խառնուին մոլութիւնները եւ առաքինութիւնները, բարիքն ու չարին ծաղիկները, միեւնոյն արեւին մէջ հիւսուած, վերջապէս բոլոր այն տիպարները, որոնց վրայ Տօտէ ձեւած է իր ստեղծումները, եղականօրէն կենդանի իրականութեամբ եւ քիչ մը անուրջային երեւակայութեամբ շաղուած։ Բաղթէզարի մը կամ Խաժէնի մը գիւտական գլուխներու ընկերական կարեւորութեան վրայ կը խօսուի, բայց ո՛չ ոքին ըսէ գրական մտածման անմեռելի բարիքները, երբ աշխարհի մէջ կը տարածուի, հրապուրիչ ոճով մը եւ իտէալի ճաճանչաց գեղեցկութեամբ զարդարուած։ Բաւարոս մաղականութեամբ, սուր հեգնութեամբ, զգացման ջերմութեամբ եւ մաքրութեամբ, եթէ ոչ եզրակացութիւններով, դէթ դիտողութեան յանդուգն եւ նոյն իսկ յաղաշրջող հանգամանքով՝ Տօտէի երգիծաբանական գործը մէկն է անոնցմէ, որոնք մեծապէս կ'ազդեն դարաշրջանի մը բարքերուն վրայ եւ կը հասունցնեն ապագան։»

Բանախօսութիւններէն յետոյ, Պ. Բօլ Մունէ [illegible] բանաստեղծութիւն մը արտասանեց եւ Տիկին Լարալ՝ ուրիշ քերթուած մը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս, ինչպէս արդէն ծանուցած է, վերջին ատեններս կարգ մը նոր միջոցներ ձեռք առած էր ի նպաստ Հիւանդանոցի հրապարակ եկած սիկառի թղթերու աւելի ճաշակաւոր կերպով պատրաստութեան մասին, միանգամայն նպատակ ունենալով յիշեալ սիկառի թղթի տեսակը ազնուացնելով գոհ ընել պատ. հասարակութիւնը եւ միանգամայն նոյն թղթի գործածութիւնը ընդհանրացնելով աւելի արդիւնաւոր ընել զայն, յօգուտ Ազգ. յարկիս։ Հոգաբարձութեանս ջանքերուն եւ զոհողութեանց իբր արդիւնք կրնայ համարուիլ Հիւանդանոցի սիկառի թղթին այժմու կատարելագործեալ վիճակը, որ թէպէտ բաղդատմամբ վերջին ամիսներու հետզհետէ աւելի սպառում կ'ունենայ եւ հետեւաբար աւելի հասոյթ կը բերէ, սակայն եթէ ամէն ծխող ազգայիններ սահմանափակ նոյն թուղթը գործածել յօժարէին, տարակոյս չկայ թէ այժմու հասոյթէն քանի մը անգամ աւելի հասոյթ պիտի արտադրէր, այնպիսի ժամանակի մը մէջ յորում հաստատութիւնս ալ իր պատսպարելոց յարածուն բազմութեան պատճառաւ հասոյթից յաւելման կարօտ կ'ըլլայ։ Ուստի վերստին հրաւէր կը կարդանք ամէն կարգի ծխող պատ. ազգայնոց, եւ յանուն մարդկութեան կ'առաջարկենք որ սիկառի թղթի՝ գնել ուզած ժամանակնին միանգամ ընդմիշտ աչքի առջեւ բերեն Հիւանդանոցի բազմաթիւ պատսպարելոց վիճակը եւ անոնց վայելած խնամքը, եւ այն ատեն վստահ ենք թէ միայն Հիւանդանոցի թուղթը պիտի գնեն, անով ազգային [illegible] մը պարտականութիւն մը կատարած եւ օգնութիւն մը բրած ըլլալու հաստատ համոզմամբ։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Եէնի Ճամի Բօսթալհանէ փողոց, Շիրին խան, Մ. Շիրինեան Էֆէնտիի վաճառատունը։ 3—5 (Հոգաբարձութիւն)

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Հալէպի նահանգին Էնթէպի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Հարանի գաւառակին գայմագամ Ալի Րիզա էֆ. որուն յաջորդեց Էնթէպի գայմագամ Մահմուտ Ճելալէտտին պէյ։

—Երկէրիի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Փոզանի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Թէվֆիք պէյ։

—Չորրորդ կարգի Օսմանիէ պատուոյ նշան տրուեցաւ հեղինակութեանց քննիչ յանձնաժողովին անդամ Պաթումի Մէհմէտ Սալիհ եւ Դաւթէհանի երեսփոխաններէն Սալիմ Աղազադէ Ալի Նամըգ էֆ.ի։

ՖՈՒԱՏ ՓԱՇԱ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՅՑ

Ֆուատ փաշայի խռովարարական արարք.— Զինուորական Ատեան.— Մշտնջենական բերդարգելութիւն.— Աստիճանազրկութիւն.— Համախոհներ։

Թուրք լրագիրներու այսօրուան թիւին մէջ հետեւեալ Պաշտօնական Ջեկոյցը հրատարակուած է.

«Նկատելով որ Ֆուատ փաշա, անցեալ փետրուարի 28րդ օրը, իր պատրաստած մարդերը զինած եւ Շահզատէ Պաշիի իր տունէն ոստիկանութեան պաշտօնեաներուն վրայ ղրկած եւ զէնք, ռեւոլվէր ու դաշոյն գործածել տալով երեք հոգի վիրաւորել տուած է, նկատելով որ այդ պարագան հաստատուած է թէ՛ դէպքին անմիջապէս ետքը եւ թէ յետոյ ձեռք անցուած հեղինակներուն յայտարարութիւններով որոնք արձանագրուած են, եւ նկատելով որ կարգ մը ուրիշ օրինական ապացոյցներով հաստատուած է թէ Ֆուատ փաշա խռովարարական արարքներու յանդգնած է, ուստի կայս. անձնապահ զօրաբանակին հրամանատար Րէճէփ փաշայի նախագահութեամբ եւ մուշիր Էտհէմ, Շաքիր, Սաատէտտին, Էօմէր ու Րիզա փաշաներու եւ ֆերիգ Ահմէտ Աֆիֆ ու Ահմէտ փաշաներու անդամակցութեամբ Զինուորական Ատեան մը կազմուեցաւ՝ խնդիրը քննելու եւ ձեռք բերուելիք արդիւնքին համաձայն բստ օրինի հարկ եղածը գործադրելու համար։ Ընդհանուր դատախազի պաշտօնն ալ վարեց զինուորական ընդհանուր դատախազ Միրլիվա Րէշիտ փաշա։ Զինուորական այդ Ատեանը նկատելով որ ոստիկանութեան պաշտօնեաներուն վրայ զէնք պարպող անձերը արդարեւ Ֆուատ փաշայի կողմէ առաջուընէ պատրաստուած են, նկատելով որ Ֆուատ փաշա ուրիշ կարգ մը մարդեր ալ որոնց անունները յայտնի են, իր խռովարարական նպատակին ծառայեցուցած է, նկատելով որ Ֆուատ փաշայի եղեռնական արարքը հաստատուած է, նկատելով որ անոր այդ խռովարարական ու ոճրագործական արարքը կը համապատասխանէ քաղաքային Պատժական Օրէնքին 58րդ յօդուածին առաջին հատուածին, ուստի ուրիշ նոյն յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, Ֆուատը մշտնջենական բերդարգելութեան դատապարտել՝ բարձրագոյն որոշմամբ սահմանուելիք տեղ մը, եւ զինուորական Պատժական Օրէնքին 22 եւ 24րդ յօդուածներուն տրամադրութեանց համաձայն, Ֆուատը վարել զինուորականութենէ եւ իր ունեցած պատուանշաններէն ու չքանշաններէն զրկել։ Զինուորական Ատեանը նաեւ զանազան պատիժներ տնօրինեց դէր-գնդապետ Սուրուր, հազարապետ Ճէմիլ ու Աւրմ պէյերու, հարիւրապետ Հիւսէյին, Սիւլէյման Աֆիֆ, Շիւքրի ու Ճէվատ էֆէնտիներու, տեղակալ Մահիր, Ահմէտ ու Նաջիֆ էֆէնտիներու, ցամաքային երկրաչափական վարժարանին ուսանողներէն Ալի էֆ.ի, տեղակալ Մէրէթ էֆ.ի եւ նաւային քիմիագէտ Սաատուլլահի ու նաւային զինուոր Հասանի մասին, վասնզի հաստատուած է թէ վերոյիշեալ դէպքին եւ խռովարարական ուրիշ գործերու մէջ մասնակցութիւն ունին։ Զինուորական Ատեանին այդ վճիռները պարունակող տեղեկագիրը, Սպարապետութեան կողմէ, մատուցուեցաւ վեհ. Սուլթանին որ հրամայեց թէ Ֆուատ, խռովարարական ու եղեռնական արարքին համար, Զինուորական Ատեանին որոշման համաձայն, մշտնջենական բերդարգելութեան պատիժ կրէ Դամասկոսի մէջ, զինուորական աստիճանէն վարուի եւ պատուանշաններէն ու չքանշաններէն զրկուի. իսկ տեղեկագրին մէջ նշանակուած այն սպաները որոնց նկատմամբ զանազան պատիժներ տնօրինուած են, կայս. գթութեան ու ներողութեան արժանանան, վասն զի Ֆուատ ազդեցութիւն բանեցնելով խաբած է զանոնք։ Սպարապետի Դուռն ալ բստ այնմ գործադրեց կայս. այդ Իրատէն։»

ԳԵՐՄԱՆԵԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Գերմանիոյ կայսեր կողմէ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշայի նուիրուած պատուանշանը, որուն անունն է «Բրուսիոյ Թագաւորութեան արժանիքի պատուանշան» Վիլհէլմ կայսեր կողմէ հաստատուեցաւ 1901 յունուար 12ին՝ Բրուսիոյ Թագաւորութեան հաստատման երկու հարիւրերորդ տարեդարձին իբրեւ յիշատակ։ Այդ պատուանշանին թիւը խիստ սահմանափակ է։ Մինչեւ հիմա ունեցողներն են Պրոնսվիքի իշխանը, Գերմանիոյ մարէշալներէն ֆոն Լոէ եւ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախար Լամստորֆ կոմսը։ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա չորրորդը ըլլալով ստացաւ այդ պատուանշանը։ Ն. Բարձրութիւնը արդէն ունի գերմանական Կարմիր Արծիւ պատուանշանը։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Թէրսանէի մէջ նոր ձեւի վերածուելիք օսմ. ութ զրահաւորները Բրուքի թնդանօթներով սպառազինուին։ Այդ նպատակով նոյն զրահաւորները Տարանտէլէն Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի գան։

ԱՅԳԻՆԵՐԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ այգիներու մէջ երեւան եկած «Ֆիլոքսէռա» հիւանդութեան իբրեւ դարման գործածուելիք «սիւլֆատ տը զէնք»ը Հանրային Պարտքի վարչութեան կողմէ բերել տրուի, աժան գինով ծախելու համար ժողովուրդին. նաեւ մաքսէ զերծ ըլլայ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Գուլէգարաքի մէջ կառուցուելիք անգլիացի նաւաստիներու յատուկ հիւանդանոցին կարասիները եւ զանազան պէտքերը մաքսէ զերծ պիտի ըլլան։ Այդ հիւանդանոցը հինին տեղ պիտի կառուցուի Գուլէ փողոցին մէջ գետնի մը վրայ զոր դեսպանատունը գնած, անոր անունը արձանագրուած եւ «մուլքաթա»ի վերածուած է։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՍԱԿԱՐԱՆ.— Պետական Խորհուրդը գրեց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան որ Կ. Պոլսոյ մէջ հաստատուելիք արմտիքի սակարանին օրինագիծը ու հարկ եղած բացատրութիւնները հաղորդէ, փութացնելով նաեւ այդ մասին կատարուելիք քննութիւնները։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ գահաժառանգ Կոստանդին իշխանին անուան տօնախմբութեանը առթիւ, առջի օրը, հելլենական դեսպանատան մատուռին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Ներկայ էին դեսպանատան գործակատարը ու բոլոր պաշտօնեաները։ Յետոյ դեսպանատան սրահին մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան։ Շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղուեցաւ Աթէնք՝ Նորին Թագաւորին մատուցուելու համար։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ աղէտեալներուն համար Կ. Պոլսոյ ֆրանսական գաղթականութեան կողմէ կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 7,304 փր.ի։ Նուիրատուներուն մէջ կայ Յ. Մուրատեան էֆ.՝ 10 փր.։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը, երկուշաբթի օրը, Էպլէնթալ գացեր է իր մօրը՝ Քլէմանթին իշխանուհիին ծննդեան տարեդարձին ներկայ գտնուելու համար։

ԲԱՂԴԷԱՑԻՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ.— Ֆրանսական դեսպանատան թարգմաններէն Պ. Լըտո, երկուշաբթի օրը, եւ խորհրդական Պ. Պարաթ ալ, առջի օրը, դեսպան Պ. Քոնսթանի անունով շնորհաւորական այցելութիւն տուին Քաղդէացիներու Պատրիարքին։ Երէկ Տ. Էմմանուէլ Թոմա, իր Փոխանորդին եւ Թապլըզատէ Ապտիւլքերիմ փաշայի հետ, այցելութիւն տուաւ Շէյխ-իւլ-Իսլամին, կրթական նախարարին, ոստիկանութեան նախարարին, անտառներու ու հանքերու նախարարին եւ քաղաքապետին։ Քաղդէացիներու Պատրիարքը այցելեց նաեւ Սէնթ-Ալի վարժարանը, որուն քաղդէացի ուսանողները բանախօսութիւններ արտասանեցին եւ բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։ Պատրիարքն ալ բարեմաղթութիւններ ըրաւ եւ յորդորեց ուսանողները որ միշտ երախտագիտութեան զգացումներ տածեն Ն. Վեհափառութեան նկատմամբ։

—Տ. Էմմանուէլ Թոմա այցելութիւն տուաւ նաեւ ֆրանսական դեսպանին եւ պապական նուիրակին, որ հիւանդ ըլլալով ֆրանսական հիւանդանոցը կը գտնուի։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանատան առաջին թարգման Յովհաննէս խան որ Մատրիտ գացած էր, պարսկական արտասովոր պատուիրակութեան իբրեւ խորհրդական ներկայ գտնուելու Սպանիոյ Թագաւորին թագադրութեան հանդէսին, երէկ Կ. Պոլիս դարձաւ Մէսաժըրիի շոգենաւով։

—Դեսպան իշխան Միրզա Րիզա խան, Սպանիոյ քանի մը քաղաքները այցելելէ ետքը, Բոնթրէզինա պիտի երթայ, հոն Պարսից Շահին ներկայանալու համար։ Իշխան Միրզա Րիզա խան յետոյ Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տնօրէնութիւնը արտօնեց վերստին հրատարակութիւնը Ռըվիւ Մէտիքօ-Ֆարմասէօթիք հանդէսին որ տասնըհինգ օր առաջ դադարման դատապարտուած էր։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն թէ Պ. Ն. Եվլէնիտէս, նախապէս նուիրած 500 ոսկիէն զատ, 250 ոսկի եւս տուեր է Պրուսայի մէջ յոյն աղջկանց կեդրոնական վարժարան մը հիմնելու համար։ Տեղւոյն Յոյները նորէն շնորհակալութեան գիր մը պիտի ուղղեն Պ. Եվլէնիտէսի, ինչպէս նաեւ Տ. Եռաքիմ Գ. Պատրիարքին՝ Պրուսայի յոյն հասարակութեան նկատմամբ ունեցած հոգածութեանը համար։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդը, իր առջի օրուան արտասովոր նիստին մէջ, կարգադրեց Երէյլիի մետրապոլիտութեան խնդիրը։ Որոշեց մետրապոլիտ Տ. Ներոնիմոսը Իզնիք փոխադրել, ուր արդէն պաշտօնավարած է երբեմն. նաեւ Երէյլիի մետրապոլիտ կարգեց Եանինայի մետրապոլիտ Տ. Զիֆթերիոսը, որուն յաջորդեց Ինէպոլիի մետրապոլիտ Տ. Սոֆրոնիոսը։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կարծիքը ուզեց՝ Ափիոնքէի տալեանի ու [illegible] Ընկերութիւնը լուծելու եւ այդ մնաշնորհը Միթիլլիի Պանքային փոխանցելու խնդրին համար։

ԻԶՄԻՐԻ վաճառականները բողոքած էին թէ տեղւոյն քարափի Ընկերութիւնը քարափին սահմանէն դուրս ցամաք հանուած ապրանքներուն համար քարափի տուրք առնել կ՚ուզէ։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, այդ առթիւ ծանոյց թէ քարափին ու նաւահանգիստին սահմանէն դուրս ցամաք հանուելիք ապրանքները որոշ ըլլալով, ատոնցմէ զատ բոլոր ապրանքները մաքսատունէն դուրս որ եւ է տեղ ցամաք պէտք չէ հանել եւ նախկին դրութիւնը պահպանել։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.— Անգլիական շոգենաւ մը, ուր 639 ուխտաւորներ կան, երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանելով ուղղակի Կավագ գնաց եւ ուղեւորութեան պէտքերը ստանալէ յետոյ, դէպ ի Քիէվ ճամբայ ելաւ։

—Հելլենական շոգենաւ մըն ալ, 533 ուխտաւորներով, այսօր, Պոլսոյ նաւահանգիստը կը ժամանէ եւ ուղղակի Կավագ ու անկից ալ Քիէվ կ՚ուղեւորի։

Բ. ԴՐԱՆ արարողապետի օգնականներէն Աթըֆ պէյ, որ չորս տարիէ ի վեր հիւանդ էր, առջի գիշերը մեռաւ։

ՆԵՐՈՒՄ.—Ատանացի Գասըմ անուն մարդ մը որ լեզուագարութեան համար Հռոդոսի մէջ բանտարկուած էր, ինքզինքը ուղղած ըլլալով ներման արժանացաւ։

ՕԴԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԸ.— Երեքշաբթի օրը Ուրլայի կողմերը սաստիկ կարկուտ տեղալով այգիներուն, պարտէզներուն եւ ձիթենիներուն մեծ վնասներ հասուցեր է։ Մաղնիսայի Զուլլու գիւղին մէջ վրանի մը վրայ կայծակ իջնելով, տակը գտնուող չորս հոգիէն մէկը մեռեր է եւ միւսներն ալ ծանրապէս վիրաւորուեր են։ Թիմուրճիի մէջ (Այտըն) վերջերս օգտակար անձրեւներ տեղացեր են։ Թիմուրճիէն երկու ժամ հեռու գտնուող Սէմմար լեռան վրայ հինգ մատ բարձրութեամբ ձիւն տեղացեր է։

—Սըվազի մէջ ու շրջակաները, վերջերս, առատ անձրեւ տեղալով նպաստաւոր է հունձքերուն։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ տումարներուն մէջ ծնունդները, ամուսնութիւնները, մահերը, տեղափոխութիւնները եւայլն արձանագրելու մասին թերացողները վեց ամիս զերծ պիտի ըլլան դրամական տուգանքէ։

ԹԱՐՍՈՒՍԻ մէջ հաստատուած սառոյցի գործարանը սկսած է բանիլ եւ քանի օրէ ի վեր սառոյց կը փոխադրուի Ատանա։

ԿԻՊՐՈՍԷՆ կը գրեն թէ կղզին բերքերը այս տարի շատ գոհացուցիչ վիճակի մէջ են։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ ժանտախտ երեւան ելած ըլլալուն համար, Ֆիւլլէ Ընկերութեան շոգենաւերը Պոլսոյ ու Ղալաթիոյ քարափներուն պիտի չմօտենան, այլ բացը պիտի կենան։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Անատոլէն, երէկ, 6,500 քիլէ ցորեն բերուեցաւ Կ. Պոլիս։ Երէկ սա գիներով վաճառումներ եղան արմտիք հրապարակին վրայ։—Կակուղ ցորեն, տեսակին համաձայն, 9½–11 ղրուշ լիպրայէն վար եւ կարծր ցորեն՝ 30½–32 փարա։ Աւելի օրը գործառնութիւնները սահմանափակ ըլլալուն համար, վար տեսակ կարծր ցորեն ունեցողները պարտաւորուեցան քիլէն, լիպրայէն վար 10–10 ⅞ ղրուշի ծախել։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Ելմտական 1317 տարին Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 12,824, որոնց 6,898 իսլամ, 5,926ը՝ քրիստոնեայ ու հրեայ։ Ատոնց 120ը՝ կեղծմաշկէ, 380ը՝ կարմրախտէ, 233ը՝ հարսանիթէ, 2ը՝ ծաղկախտէ, 270ը՝ թիֆոյէ, 86ը՝ մանկան փորհարութենէ, 1,988ը՝ կուրծքի հիւանդութիւններէ, 142ը՝ կապոյտ հազէ, 680ը՝ աղիքի բորբոքումներէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ԾՈՎԸ ԳԼՈՐԱԾ ԿԱՌՔ ՄԸ.—Նէնիգիւղի ծովեզերքէն, [illegible], բաց կառք մը գլորեցաւ, վասն զի ձին խրտչեցաւ շրջուն փերեզակի մը ծրարներէն։ Կառքին մէջ գտնուողները՝ երեք յոյն կիներ, աղջիկ մը ու տղայ մը ծովը գացին, սակայն կառքը բաց ըլլալով ջուրին երեսը ելան եւ չորս կողմէ հասած օգնութիւններով ազատուեցան։ Կիներէն մէկը շատ վախցած ըլլալով կեանքը վտանգի մէջ է։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Սամաթիոյ երեք Թաղերու Աղքատախնամը պատրաստութիւններ կը տեսնէ առաջիկայ կիրակի, մայիս 26, թատերական ներկայացում մը տալու Թէփէպաշիի Թաղապետական Թատրոնին մէջ։ Մնսկեան էֆ. ի Թատերախումբը պիտի ներկայացնէ Մուրացկան Կինը անուն հրահանգիչ թատերախաղը, 5 արարուածով, ինչպէս նաեւ զաւեշտ մը՝ Դեղին Ձեռնոցը։ Թաղին երիտասարդներէն բաղկացած Կարգադիր Մասնախումբ մը կազմուած է, որ հարկ եղած ջանքերը չի խնայեր ներկայացման յաջողութեան համար։ Տասնորդ հոգիէ կազմուած նուագախումբ մը միջնարարներուն պիտի նուագէ երաժշտական ընտիր եւ ախորժալուր կտորներ։ Վստահ ենք որ հասարակութիւնը փութկոտ ընդառաջութիւն մը պիտի ընէ այս ներկայացման, որ երեք Թաղերու աղքատներուն ի նպաստ սարքուած է։

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ ինֆլուէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխէն եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Բրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնք ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԹԷՔՈՒԼԻՍ

Ազգային Լուրեր

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆԸ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Համբարձման տօնին առթիւ, ժողովրդեան մեծ բազմութիւն մը, ամէն դասակարգէ, այս առտու, կանուխէն, դունդագունդ կը դիմէր դէպի Հիւանդանոց, օրուան եկեղեցական հանդէսին ներկայ գտնուելու համար։ Նախապէս եղած ծանուցման համաձայն, Ս. Պատրիարքը Ս. Փրկչի մատրան մէջ այս առտու նախագահեց եկեղեցական ժամերգութեանց, որուն ներկայ կը գտնուէին եկեղեցական դասէն Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեան, Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեան, Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան, Տ. Մկրտիչ եպիսկ. Վեհապետեան, ինչպէս նաեւ վարդապետներէն Տ. Գնէլ Ծ. վարդապետ, Տ. Տիրայր, Տ. Եզրաս, Տ. Ներսէս եւ Տ. Արտաւազդ։ Եկեղեցին վայելչապէս լուսազարդուած էր։ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը՝ որ մեծամասնութեամբ ներկայ կը գտնուէր, ամէն կարգադրութիւն ըրած էր, օրուան եկեղեցական հանդէսին կանոնաւորութեանը համար։ Իրիկունը Ս. Փրկչի մատրան մէջ Ս. Պատրիարքին եւ հետեւորդներուն հանդիսաւոր ընդունելութիւն մը ըրին Հիւանդանոցի պաշտօնեաները։ Ս. Պատրիարքը ինքը նախագահեց իրիկուան ժամերգութեան եւ «Եկեսցէի» ժամերգութիւնն ալ կատարուելէն վերջ, պտոյտ մը ըրաւ Հիւանդանոցի պարտէզին եւ յարակից շէնքերուն մէջ։ Այս առաւօտ, ժամը 1½ին պատարագի զանգակը կը հնչէր, եւ Ս. Պատրիարքը զգեստաւորուելով Հիւանդանոցի հիւրանոցին մէջ, թափորը կազմուեցաւ հանդիսաւոր կերպով՝ մասնակցութեամբ եկեղեցականներու եւ դպիրներու. Պատրիարքարանի բարապաններ խուռներամ ժողովուրդին առջեւէն ճամբայ կը բանային։ Ճաշու գիրքէն ետքը, Ս. Պատրիարքը քարոզ մը խօսեցաւ, բնաբան առնելով օրուան ընթերցուածէն Մատթէոսի սա համարը «Զի լցցի բանն որ ասացաւ ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի»։ Ս. Պատրիարքը բացատրեց այս առթիւ թէ ինչպէս մարգարէները հին օրէնքի մէջ ալ ապագայ Փրկչի մը գալստեան ակնկալութիւնը ունեցած էին որ պիտի առաջնորդէր ժողովուրդին հոգեւոր ճամբու մէջ։ Այս միեւնոյն Փրկիչն էր, որուն Եսայի մարգարէի պատգամին ձայնակից կ՚ըլլայ Աւետարանիչն ալ։ Ս. Պատրիարքը չորս Աւետարանիչներու վկայութիւնն ալ ի վեր հանեց, որոնք գրեթէ միեւնոյն կերպով Քրիստոսի կեանքը կը պատմեն եւ այս առթիւ բաղդատութիւն մըն ալ ըրաւ թէ ինչպէս այս Փրկիչը սիրած է հիւանդները, ցաւագարները եւ աղքատներ. եւ մասնաւորաբար Քրիստոսի այն հրաշքները, որոնք կարեկից եւ գթասիրտ սրտէ մը կը բղխին եւ ըստ այսմ յիշեց Յովհաննու Աւետարանչին այն խօսքը թէ Քրիստոսի հրաշքները, բժշկութիւնները եւ քարոզութիւնները պատմելու համար աշխարհի թուղթերը եւ ծովի ջուրը պիտի չբաւէին։ Ըստ այսմ բարեգործութեան թուումը ընելէ յետոյ, Ս. Պատրիարքը յիշեց թէ ինչպէս մեր Հայրապետներն ալ, Ս. Լուսաւորիչ, Արիստակէս, Ներսէս, Ս. Սահակ եւ ուրիշ Հայրապետներ հիւանդանոցներ եւ աղքատանոցներ կառուցած են։ Ի վերջոյ փրկիչ եւ հիւանդ բառերուն վրայ ալ գեղեցիկ բաղդատութիւն մը ըրաւ։ Այս առթիւ յիշեց Պեզճեան ամիրայի բարերարութիւնը եւ ըսաւ թէ հին հիւանդանոց մըն ալ գոյութիւն ունէր Բերայի մէջ, Ս. Յարութիւն եկեղեցիին տեղը, եւ Պեզճեան ամիրան այդ Հիւանդանոցը հաստատած էր իր արդի տեղը։ Պեզճեանի հետ յիշեց նաեւ ուրիշ բարերարներ, ինչպէս Պալեան, Տատեան եւ ուրիշներ եւ ներկայ բարերարներէն Կիւլպէնկեան, Էսաեան, Ցակըրեան, Կիւմիւշկերտան որոնց հոգւոց հանգիստ եւ ողորմիս մաղթեց։ Այս առթիւ հարկ դատեց այդ շէնքին ապահովութիւնը, նիւթական տեսակէտով, յիշելով այն դժուարութիւնները որոնց շատ անգամ ենթարկուած է Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը 600 պատսպարեալներու համար, իսկ այժմ այդ պատսպարեալներու թիւը 1200ի բարձրացած է, որոնց պահպանութեան եւ նիւթականի գալով յիշեց կայս. ամենօրեայ շնորհը, հացի եւ միսի, մանաւանդ Վեհ. Սուլթանին օրով այդ նպաստը կրկնապատկուած է։ Ցետոյ Ս. Պատրիարքը բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։ Ս. Պատրիարքը Հիւանդանոցի բարերարներուն եւ ընդհանուր ննջեցեալներուն հոգւոց հանգիստ մաղթեց։ Պատրիարքարանի պաշտօնեաներէն ոմանք, լրագրապետներ եւ մամուլի ներկայացուցիչներ ինչպէս նաեւ վարժարաններու տնօրէններ եւ ուսուցիչներ ներկայ կը գտնուէին այս առտուան եկեղեցական հանդէսին։ Ժամերգութենէն յետոյ, Ս. Պատրիարքը կը նախագահէ Հիւանդանոցի մէջ տրուած սեղանին։

Թուրք թերթերը կը ծանուցանեն թէ Կեսարացի առաղձագործ Գէորգ, որ անկէ քանի մը ամիս առաջ, Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիէն ոսկեղէն ու արծաթեղէն սրբազան առարկաներ գողցած էր, հինգ ամսուան բանտարկութեան դատապարտուած է ու պատժին լրանալէն յետոյ ոստիկանական հսկողութեան տակ պիտի գտնուի։

—Երէկ, Պատրիարքարանի կողմէ հեռագիր մը ուղղուելով Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մովսէս եպիսկոպոսի, Խառն Ժողովի կողմէ Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան պատուիրակ անուանուիլը հաղորդուեցաւ իրեն։ Նաեւ Թագրիր մը գրուեցաւ, դատական նախարարութեան մատուցուելու համար, որով նորընտիր պատուիրակին պաշտօնին վաւերացումը կը խնդրուի։ Պատրիարքարանը հարկ դատած է փութացնել պատուիրակին պաշտօնի վաւերացման գործողութիւնները, որովհետեւ Կիլիկիոյ Կաթող. Տեղապահ Տ. Կիրակոս եպիսկոպոս նոր նամակ մը գրելով կը յայտնէ թէ պէտք է փութով ձեռնարկել ընտրական գործողութեանց, Պատրիարքարանի պատուիրակին անմիջական առաքումովը։

—Մուշի Գաւառական ընտրութեան Վարչութեան տեղեկագիրը զրկուած ըլլալով Պատրիարքարան, երէկ Խառն Ժողովը վաւերացուց եւ հաստատեց այդ ընտրութիւնը։

—Գատըգիւղի Թաղ. Խորհուրդի պակասեալ անդամներուն տեղ առաջարկուած երեք ընտրելիները հաստատուած են Պատրիարքարանէ։

—Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մովսէս եպիսկոպոս նամակ մը գրելով Պատրիարքարան կը յայտնէ թէ ստիպուած է Իզմիր ուղեւորիլ, իր քրոջ մահուան առթիւ քեռորդիներուն վերաբերեալ գործերը կարգադրելու համար։

—Տիարպէքիրի Առաջնորդ Եղիշէ վարդապետ մայիս 21ին Հալէպ հասեր է, ուրկէ կը մեկնի իր պաշտօնատեղին։

—Տնտեսական Խորհուրդը իր քարտուղարին պաշտօն յանձնեց Ալէմտաղի երթալով սրբազան անօթներուն արձանագրութիւնը կատարել եւ մատակարարութեան հաշիւները կանոնաւորելով տեղեկագրել։

—Բումէլի Հիսարի աղջկանց վարժարանին մէջ հարսանիք պատահած ըլլալով, Թաղականութեան կողմէ գոցուեցաւ վարժարանը։

—Գավրէժի մէջ Ազգ. Կեդր. վարժարանի մը հաստատման համար 2200 ոսկիի գետին մը գնուեր է։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 28 Մայիս

Աղեքսանդրիոյ վերջին ընտրութեանց առթիւ Ընտրող. Ժողովի անդամներէն բողոքող մասը հետեւեալ գրութիւնը ղրկած է այս անգամ Ս. Պատրիարք Հօր.—

«Ամենապատիւ Սրբազան Հայր,

«Ստորագրեալքս, անդամք տեղւոյս Թաղային ընտրութեանց առթիւ կազմուած Ընտրող. Ժողովին, պատիւ ունինք Ձեր Ամենապատուութեան հաղորդել թէ ընտրութեանց միջոցին կատարուած զեղծումներուն եւ անկանոնութիւններուն դէմ հաւաքական բողոքագիր մը մատուցած ենք, իր ժամանակին, Ընտրող. Ժողովոյ նախագահ Արժ. Տ. Յարութիւն քահանայ Ցակըրեանի, որուն պատճէնը յղուած է նաեւ Վիճակիս Առաջնորդ Գեր. Տ. Յովսէփ Ս. եպիսկոպոս Այվազեանի։

«Եթէ երբեք ստորագրեալքս նոյն այդ պատճէնը Ձեր բարձր Սրբազնութեան մինչեւ ցարդ ուշացանք հաղորդելու, պատճառն այն էր որ Ազգ. Պատրիարքարանը մեր բողոքները կանխեց, լուծելով ապօրինաւոր ընտրութիւնը եւ խնամակալութեան մը կազմութիւնը հրամայելով։

«Սակայն եւ այնպէս տեղեկացած ըլլալով թէ Ձեր Ամենապատուութիւնը անցեալ շաբթու հեռագրաւ վերջին ընտրութեանց պարութման ուզած է Գեր. Սրբազան Առաջնորդ Հօրմէն, միւս կողմանէ դիտելով որ նոյն այդ պարութման, խուժանի քմահաճ արարքներուն բերմամբ, իր ամբողջութիւնը կորսնցուցած է, մտածեցինք թէ մի՛ գուցէ մեր բողոքագիրն ալ, ի մէջի ուրիշ կարեւոր թղթերու, կորսուած կամ անհետացած ըլլայ, ուստի եւ այս նկատումներով աւելորդ չի համարեցինք անոր պատճէնը ներփակ Ձեր Ամենապատուութեան յղել, ի պահանջել հարկին ամբողջացուցած ըլլալու համար յիշեալ պարութման։

«Այս առթիւ աւելորդ չենք համարիր Ձեր Ամենապատուութեան եւ պատկ. Քաղ. Ժողովոյդ զեկուցանել թէ Ընտր. Ժողովի տասներկու անդամներէն չորսը միայն ստորագրած են ընտրական տեղեկագիրը, մնացեալ ութ անդամներէն հինգը գրաւորապէս բողոքած, իսկ երեքը, Վսեմ. Կարապետ պէյ Բէյլիքեան, Վսեմ. Արթին պէյ Բէյլիքեան եւ Ազն. Սարգիս էֆ. Կամսարական, զգուշալով եղած ապօրինաւորութիւններէն բոլորովին մեկուսացած են։

«Չի մոռնանք աւելցնել թէ մեր բողոքագիրը յոյժ չափաւոր ոճով մը խմբագրուած է. ընտրութեանց օրուան իրական պատկերը աւելի պէտք է կարդալ Արեւելքի թղթակցին նկարագրութեան մէջ։

«Այս ամէն ապօրինաւորութեանց մէջ չենք կարող մասնաւոր չընել Ընտ. Ժողովոյ նախագահ Արժ. Տ. Յարութիւն քահանայ Ցակըրեանի բռնած ընթացքը, որ դժբաղդաբար հեռու է գովեստի արժանի ըլլալէ, զի յիշեալ եկեղեցականը եւ ո՛չ իսկ ուզած է նկատողութեան առնել Ընտ. Ժողովի անդամոց գրաւոր եւ բերանացի բողոքները եւ այդ կերպով գայթակղութեան քար մը դարձած է տեղւոյս հասարակութեան ողջամիտ մեծամասնութեան մէջ։

«Կը փութանք այս ամէնէն յետոյ աւելցնել թէ, ինչպէս ստորագրեալքս, նոյնպէս ալ ժողովրդի մեծամասնութիւնը գոհ մնացած է Ազգ. Պատրիարքարանի վերջին Տնօրինութենէն։

«Մատչելով ի համբոյր Ս. Աջոյդ, Մնամք Ամենապատուութեանդ ամենախոնարհ որդիակք։

ԱՆԴԱՄՔ ԸՆՏՐՈՂԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ
ԳՐԻԳՈՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ
ԳԷՈՐԳ ԻՓԷՔԵԱՆ
ՅԱԿՈԲ ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ
ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ ՂԱԶԱՐԵԱՆ
ՊԵՐՃ ՕՁԱՆԵԱՆ

* * *

Առժամեայ Թաղ. Խորհրդին նախագահ Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպար տարեկան 100 անգլ. ոսկի նպաստ արձանագրուած է տեղւոյս Աղքատ. Բարեգ. Ընկերութեան եւ 100 ոսկի ալ Ազգ. վարժարաններուն։ Իսկ փոխ–ատենապետ Աբրահամ պէյ Բարթող տարեկան վաթսուն անգլիական ոսկի արձանագրուած է Աղքատախնամ Ընկերութեան։ Ասկէ զատ 250 անգլիական ոսկիի միանուագ նուէր մը ըրած է Թաղային սնտուկին, որով եկեղեցիին ներքնակողմը պիտի իւղանկուի, Առաջնորդարանի ընդունելութեան դահլիճը ի նորոյ պիտի կահաւորուի եւ վարժարանի դասական ու գիտական ինչ ինչ պիտոյքները պիտի հոգացուին։

* *

Տեղւոյս ազգային քառայարկ փառաւոր կալուածը, որ վաճառումը չորս ապարթմանէ կը բաղկանայ եւ որու համար քանի հազար ոսկի ծախք եղած է, քանի մը ամիսէն կ՚աւարտի։ Արդէն բոլոր յարկերը բարձրացած են, ներքին մասերը միայն կը մնան։ Այս կալուածին շինութիւնը պիտի տեւէ մէկուկէս տարի։ Կալուածին տարեկան զուտ հասոյթը կը հաշուուի երկու հազար անգլ. ոսկի։

ՏԵՂԱՑԻ

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Պետերբուրգից գրում են.— Ապրիլի 19ին, Պետերբուրգի Հայոց եկեղեցում՝ մի խումբ նկարիչներ հոգեհանգիստ կատարել տուեցին ծանօթ պրոֆեսոր Յ. Այվազովսկու յիշատակին, մահվան երկրորդ տարելիցի առթիւ։ Ժամը 11ին եկեղեցի էին հաւաքվել յարգողները, որոնց մէջ էին կայսերական կոնսերվատորիայի դիրեկտոր պրոֆ. Բերնհարդ, կոմպոզիտոր Իւֆերով, Կազաչենկօ, Ն. Կլէնովսկիյ, Գլազունով. իսկ նկարիչներից ակադեմիկներ Մակովսկիյ, Կարազին, տիկին նկարիչ Սամոկիշ–Սուդկովսկայա եւ ուրիշները։ Հասարակութիւնը բացառապէս գեղարուեստի մասնագէտներ էին. ներկայ էր եւ Ի. Աբամելիք Լազարեւ։ Հոգեհանգիստը վերջացաւ մօտ ժամը 1ին։ Հետեւեալ օրը, Մ. Բասօվսկու ուսումնարանի դահլիճում երաժշտական երեկոյթ կար յանուն պրոֆ. Այվազովսկու. այդ երեկոյ երգեց Օր. Ա. Աբրահամեանը, որ դեռ Ա. տարին է, ինչ սովորում է Պետերբուրգի կոնսերվատորիայում. Պ. Նալբանդեան նուագեց մի քանի կտորներ վիոլինչելի վրայ աջող. պարոնը յայտնի վիրտուոզ ջութակահար Յովհաննէս Նալբանդեանի եղբայրն է. Ջութակահար Մեէրսոն—ի մէջի այլոց նուագեց կոնսերվատորիայի ուսանող Ե. Բաղդասարեանի հեղինակութիւններից երկուսը։

—Մոսկվայից գրում են.— Բաղդասար վարդապետ Վարդապարեանցը իր վերջին քարոզում այս օրերս յայտնեց իր շնորհակալութիւնը այն բոլոր անձանց, որոնք իրանց առատ նուիրատուութիւններով նպաստեցին Պարսկահայերի դպրոցական գործին, որպիսի նպատակով հայրսուրբը Ս. Կաթողիկոսի յատուկ կոնդակով եկել է Ռուսաստանի քաղաքները ժողովարարութիւն անելու համար։ Նուիրատու անձանց մէջ առաջին տեղն են բռնում տիկիններ Վարվառէ Բանանեանց եւ Տիրուհի Պոպովեան (Ստաւրոպոլի), որոնք նուիրել են 4000ական րուբլի այդ վերին աստիճանի բարձր եւ գնահատելի գործի համար։ Բաղդասար վարդապետը այս օրերս մեկնում է Ն. Նախիջեւան։

—Մոզդոկից գրում են.— Ապրիլի 18ին հայ դիլետանտական խումբը, մասնակցութեամբ տիկին Սիրանոյշի, խաղաց «Ռուզան»։ Այս անգամ եւս փայլում էր իր գեղեցիկ խաղով տիկին Սիրանոյշը, որը թէ՛ օտար թէ հայ հասարակութեան այն աստիճան ոգեւորեց, որ անընդհատ ծափահարութեամբ եւ կեցցէներով դղրդացնում էր դահլիճը։ Տիկնոջ բեմ դուրս գալու րոպէին ամէն կողմից թափվում էին թերթիկներ, վրան ռուսերէն լեզուով տպված։ Հասարակութեան խնդրանօք երկուշաբթի, ապրիլի 22ին, կը տան երրորդ ներկայացումը եւ կը խաղան «Անմեղ մեղաւորներ» եւ «Փաստաբանի մօտ»։

—Թագաւոր–Կայսրը, համաձայն ներքին գործերի մինիստրի ամենախոնարհ զեկուցման, Քութայիսի Նահանգի Հայոց եկեղեցիների բարեկարգիչ Դաւիթ աւագ քահանայ Նարալեանին շնորհել է Ս. Վլադիմիրի չորրորդ աստիճանի շքանշանը, իսկ Թիֆլիսի Նաւթլուղ Թաղի Հայոց եկեղեցու Ալեքսանդր Վարդանեանին— Ս. Աննայի երրորդ աստիճանի շքանշանը։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԼՈՒԾՈՒՄԸ
ԻՐԱԿԱՆ ԱՌԻԹ

Բերա, Մեծ Փողոցին վրայ, Կալաթա-Սէրայ պասաժին մէջ հաստատուած եւ Հաճօփուլօ պասաժին դիմաց գտնուող Օ Կռան Մակազէն վաճառատունը իր բոլոր ապրանքները, ինչպէս նաեւ վերջերս հասած նորաձեւ վաճառքները կը ծախէ խիստ աժան գիներով։ Այս արտակարգ վաճառման պատճառն է վաճառատան Ընկերութեան լուծումը, որ ի մօտոյ տեղի պիտի ունենայ։ Այս բացառիկ վաճառումը կը սկսի յառաջիկայ երկուշաբթի օրուընէ, մայիս 20։ 8—10

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 4 յունիս.—Էտուարտ Թագաւորը դերկոմսի տիտղոսը տուաւ Լորտ Քիչնէրի։ Լորտ Պալֆուր Երեսփ. Ժողովին հաղորդեց արքայական հրամանագիր մը որ Ժողովին կը յանձնարարէ՝ յիսուն հազար անգլիական ոսկիի նուէր մը տալ Լորտ Քիչնէրի՝ իբրեւ վարձատրութիւն անոր մատուցած մեծամեծ ծառայութիւններուն։

ԲՐԻԹՈՐԻԱ.—Պոէր պետերէն շատերը քաղաքէն կը հեռանան՝ իրենց զօրախումբերը ցրուելու։ Պ. Շալք–Պուրկէր եւ Լուի Պոթա զօրավարը կոչ մը կ՚ուղղեն Պոէրներուն, գովելով պատերազմին ատեն անոնց ցոյց տուած քաջութիւնը, եւ հրաւիրելով զանոնք հիմա աշխատիլ երկրին ընկերական ու մտաւորական զարգացման եւ ուղղամիտ հնազանդութիւն մը ցոյց տալ նոր կառավարութեան հանդէպ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ Թագաւորը աշխարհի ամէն կողմերէն շնորհաւորական հեռագիրներ կը ստանայ։ Անգլիոյ լրագիրները միահաղոյն կ՚ըսեն թէ հաշտութեան պայմանները շատ լաւ են. նաեւ կը գովեն Լորտ Քիչնէրը ու Պ. Չէմպըրլէնը։

ՓԱՐԻԶ.—Պ. Լուպէ, Պ. Պ. Վալտէքի ու Լէօն Պուրժուայի հետ կատարուած խորհրդակցութեան մը հետեւանքով, Պ. Պրիսոնի յանձնեց նոր նախարարութեան կազմութիւնը, բայց կասկած կայ թէ Պ. Պրիսոն պիտի չընդունի։ Ամէնէն աւելի Պ. Քոմպի անունը կը տրուի նոր նախարարութեան կազմութեանը համար։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 4 յունիս.— Քէօնիկսհօֆի հանքին մէջ վառօդի մթերանոց մը բռնկեցաւ։ Երկու հարիւր գործաւորներ փլատակներուն տակ մնացին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հօնկ–Քօնկէն կը հեռագրեն թէ, անցեալ շաբթու յիսուն հոգի մեռեր են ժանտախտէ։

—Նախարարութիւնը քիչ ատենէն պիտի զեկուցանէ Անգլիոյ ելմտական կացութիւնը՝ հարաւային Ափրիկէի պատերազմին պատճառաւ ծախքերովը միասին։

—Լիթըլթըն զօրավարը Լորտ Քիչնէրի պիտի յաջորդէ Թրանսվալի մէջ։

—Էտուարտ Թագաւորին մէկ հրամանագիրը կը հրաւիրէ Անգլիոյ Խորհրդարանը՝ յիսուն հազար անգլիական ոսկիի պարգեւ մը քուէարկել Լորտ Քիչնէրի համար՝ հարաւային Ափրիկէի մէջ մատուցած ծառայութիւններուն իբրեւ վարձատրութիւն։

—Պոթա զօրավարը, նամակ մը ուղղելով Պոէրներուն, կը յորդորէ զանոնք հնազանդիլ նոր կառավարութեան։

ՓԱՐԻԶ.— Պ. Լուպէ աւարտեց իր խորհրդակցութիւնները քաղաքական անձնաւորութիւններուն հետ։ Պ. Պրիսոնի յանձնեց նոր դահլիճին կազմութիւնը. եթէ մերժէ, այդ պաշտօնը պիտի յանձնուի Պ. Քոմպի։ Պ. Տէլքասէ պիտի պահէ արտաքին գործոց նախարարութիւնը։ Ելմտական նախարարութիւնը Պ. Ռուվիէի պիտի յանձնուի։

ՔԱՐԼՍՊԱՏ.—Պարսից Շահը, այս առտու, Քարլսպատ հասաւ։

ՍԹՈՔՀՈԼՄ.— Խորհրդարանը ստուար մեծամասնութեամբ քուէարկեց հասոյթի տուրքը։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Բաւական ատենէ ի վեր տեւող սակարանական ակար վիճակը, երէկ կէս օրէն ետք յանկարծակի փոխուեցաւ, Օսմ. Թուղթերուն վրայ կարեւոր բարձրացումներ յառաջ բերելով։ Երէկ առաւօտ 12½–13 փարայի մէջ ճօճուելով կը դեգերէր Քոնսոլիտէն, երբ գրեթէ մէկէն ի մէկ 19–20 փարա եղաւ, կէս օրին ստացուած եւրոպական Սակարաններու հեռագիրներուն վրայ, եւ իրիկունն ալ 26 փարա գոցուեցաւ։ Այսօր եւս թէեւ, Համբարձման տօնին առթիւ Սակարանը գոց կը մնայ, բայց արտաքոյ Սակարանի, Քոնսոլիտէն 29 փարա եւ Երկաթուղին 113.25 կ՚արժէին։

HOTEL GIACOMO A PRINKIPO
ՊԱՆԴՈԿ ՃԻԱՔՈՄՕ, ՓՐԻՆՔԻՓՕ

Այս պանդոկը որ երկար ու փայլուն անցեալով մը ծանօթ է թէ՛ տեղացի եւ թէ՛ օտարական հիւրերուն իբր տիպար հաստատութիւն մը, իր օդաւոր դիրքին, ընդարձակ եւ ճոխ սենեակներուն, մեծաշուք կահաւորումներուն, մաքրութեան, ուտեստի որակին եւ քանակին, ինչպէս նաեւ սպասարկութեան կանոնաւորութեան տեսակէտով, ամէն տարի գիւղագնացութեան եղանակին ընտանիքներու լաւագոյն ժամադրավայրն է։ Հոն կը տիրէ նաեւ ընտանեկան հոգի մը՝ որ երբեմն նոյն իսկ միակ յարկերու ներքեւ իսկ կը պակսի։ Այսքան նիւթական ու բարոյական անստգիւտ պայմաններու փոխարէն, Ճիաքոմօ պանդոկը խիստ գոհացուցիչ գիներ սահմանած է, ուրկէ օգտուիլ փափաքողները պէտք է շտապեն, որպէս զի ուշ հասնելով բոլոր տրամադրելի սենեակները գրաւուած չգտնեն։

ՕՐԻԺԻՆԱԼ ԲԻԼԶՆԷՐ ՊԻՐ
ԿԷՆՈՍԷՆՇԱՖԹ - ՊՐԱՈՒԷՐԻ
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս գարեջուրը ամէն տեղ գնահատուած է իր ախորժելի համին եւ առողջապահիկ յատկութեանց համար։ Առաջին անգամ ըլլալով, ուղղակի Կ. Պոլիս բերուած է Բիլզնէն, ուր լեցուած են շիշերը։ Միակ գործակալն է Տէմէթրաքոփուլօ Եղբարք եւ Ընկ.։

Շիշերուն գինն է

Ամբողջ շիշը	4 ղրուշ
Կէս »	3 »
Մէկ սնտուկ, 24 շիշով	92 »
» » 48 »	180 »
» » 72 »	192 »

3—52

Տր ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երես
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամէն տեսակ ապրանաց

Ղալաթիա, Թիւնէլին քովը, Մէրթէպանի փողոց Իզզէթ Փաշա խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, թաքումա եւ թաւշեայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, աթոռներ, քօրնիշներ, գետնի մուշամպաներ եւ զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով, ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ
635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ԱԶԴ

Տրապիզոնի Ազգ. երկսեռ վարժարանաց յառաջիկայ տարեշրջանի համար կը պահանջուին գոհացուցիչ տարեթոշակներով՝

1 Կարող տեսուչ։

1 Դասատու տաճկ. եւ գաղղ. լեզուաց համար եւ ուրիշ առարկաներու ծանօթ։

1 Երաժիշտ–դասատու, հմուտ ձայնագրութեան եւ երգեցող եկեղեցիի մէջ, յարմար ո՛ եւ է առարկայ մը դասախօսելու կամ կարող հսկողութեան։

1 Վարժուհի հայերէնի, պատմութեանց, Թուաբանութեան եւ բնական պատմութեան։

1 Վարժուհի ձեռագործի՝ կարի եւ ձեւի, եւ ունենայ կարողութիւն ուրիշ առարկաներ դասախօսելու։

Փափաքողները թող դիմեն գրաւոր կերպով՝ Տրապիզոնի Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Ծ. վարդապետի հասցէին։

Կը խնդրուի նաեւ վարժարանաց Տեսուչներէն եւ ուսուցիչներէն, որոնք եթէ ունին այս պաշտօններու յարմար ծանօթ տրամադրելի ուսուցիչներ, հաճին ներկայացնել։ 4—8

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ

Ազգ. Ս. Փ. հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը փափաքելով իր հոգածութեամբ հրատարակուող ընդարձակ Օրացոյցը կարեւոր եւ գրեթէ անհրաժեշտ եղող տեղեկութիւններով ճոխացնել, եւ առձեռն պատրաստ ծանօթութեանց հաւաքածոյի մը վերածել, պէտք եղած կարգադրութիւնները ձեռք առած է, որպէս զի առ այդ հարկ եղած աշխատութիւնները խնամով կատարուին։

Այդ նպատակով առաջիկայ 1903 տարւոյ ընդարձակ Օրացոյցը պիտի ճոխանայ պաշտօնական եւ աստիճանաւոր անձանց աւելի ընդարձակ ցուցակներով, բժիշկներու, փաստաբաններու, ճարտարապետներու, դեղագործներու եւ ուսուցիչներու, նմանապէս վաճառականական եւ արհեստական զանազան ճիւղերու մէջ նշանաւոր եղողներու նոր ցուցակներով։ Եւ որպէս զի կազմուելիք ցուցակները որքան հնար է լիակատար ըլլան, հրաւէր կ՚ուղղէ թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ թէ՛ գաւառներու մէջ վերոյիշեալ դասակարգերու պատկանող անձանց, որպէս զի հաճին իրենց անունները ու մականունները, հասցէները եւ ուրիշ կարեւոր տեղեկութիւնները յղել հիւանդանոցի դրասենեակը մինչեւ առաջիկայ յուլիս ամիսը։ Անոնք որ կը փափաքին քիչ մը աւելի մանրամասնել տեղեկութիւններ ալ աւելցած տեսնել իրենց անուան քով, կրնան մէկ արծաթ մեճիտի փոխարժէքով այդ յաւելուածոյ հրատարակութիւնը ընել տալ։

Ընդարձակ Օրացոյցը աւելի տեղ պիտի տայ ամէն տեսակ ծանուցումներու յօգուտ եւ ի դիւրութիւն առեւտրական եւ արհեստական շահերու եւ այս մասին ալ փափաք ունեցողները Հոգաբարձութեան դրասենեակը դիմելով պէտք եղած տեղեկութիւնները եւ պայմանները կրնան իմանալ։

Անոնք որ ընդարձակ Օրացոյցին միջոցաւ այդ տեսակ դիւրութիւնները կը փութան պատրաստել, ո՛չ միայն իրենց մասնաւոր շահերուն աշխատած, այլ եւ Ազգ. Հիւանդանոցի եւ անոր մէջ պատսպարուած հազարէ աւելի պատսպարեալներ նպաստած ըլլալու գոհունակութիւնը պիտի ունենան, եւ կը յուսանք թէ ամէն բարեսէր ազգայիններ պիտի ջանան Հոգաբարձութեան ջանքերուն աջակցիլ։

3—10 Հոգաբարձութիւն

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԵՖՕՌ ԻՕՏԷ
ԱՌԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիսքօռպիւթիքի և Մօռիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշախտութեան, տժգոյն ու ակարակազմ տղայոց մորթի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաև վիզի գնտիկները հալեցնելու և ախորժակը բանալու համար:

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու. տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան և մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գոնեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ գարշանքով կը խմեն և կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել: Ֆրանսայի բժշկական համալսարանէն տօքթէօռ ԲՈՒՐԹՈՒԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈՒԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի և աննուխի, եղեւինի ու մանիշակի հոտը կը զգացնէ, ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու: Ո՛չ խմուելու ատեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը: Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈՒԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ և փորձուած դարմանն է դժուարշնչութեան, կուրծքի խլուածքներու, հարբուխի, կուրծքի տկարութեան և մինչեւ իսկ կրծոյ տապին առնել թոքախտին: Ամէն ճաշէ առաջ մէկական դգալ առնել պէտք է:

Կը ծախուի Պահճէ գարու Բիւչիւքեան դեղարանը: Սուլթան Համամ Մէզիքի. Լինօս և Պօնտիցիանոսի դեղի մթերանոցներու և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ:

796 36—52

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆրանք
Ջուլեան եկամուտ, ապահովագրութիւնները և շոռ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆրանք
Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, եւն.
362, 858,507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բոլիսներ առած է որոնք 58,680,000 գումարի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԱՐՏ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըք փողոց, Ալլահէմմ խան:

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ:

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա. Մէյմէնէթլի խան:

Իր անարատութեան պատճառաւ

ՇԱԲՕԹՕ

բեքթօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բասթէօռի, Պերլինի, Վիէննայի և Բեդրըսպուրկի աշխատանոցներուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ:

ԱԶԴՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ
ՇԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ԲԵՓՍԻՆԵԱՆ ԲԵՔԹՕՆԻ
VIN CHAPOTEAUT

Բեքթօնն, որ իբր ամենայն անունը ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բեբսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ: Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաև այն անձերն, որք ունին հիւծումէ առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, շաքարախտ, թոքախտ, թանչք, ունեցք, քանսէռ, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած:

ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ,
և բոլոր դեղարանաց մէջ: A.

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ ճամբու
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԻՔԷՆ
Պահանջելու է ճշմարիտ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով: 387

ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԵՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական զեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անմիջապէս ձգուին կամ չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն մարդ: Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու:

Ջերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդը յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այս անպատեհութիւններէն: Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը վնասեն իրենց առողջութեանը:

Սանդալ Սալօլէ էմմրին կը ծախուի Մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները: Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք:

Կը ծախուի Նէյի Ճամիի բոլը Բեազիտ պէյի. Սուլթան Համամ Մէզիքի, Լի օս, Պօն Էյիօնօ դեղի մթերանոցներն ու Պահճէ Գարու Բիւչիւքեան դեղարանը:

897 38—52

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ցըրանի	7269	Շերպուրկ	1614

Շերպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Բէրգինէս, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 7ին:

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor,
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտօյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք:

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անուպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէպէր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանօբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրին	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈՂ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ:

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
ՏՈՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
Ռանիի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զղպուլնեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն, ցաւով դիմելուշեւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ:

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն բուսարքի ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաև թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն:

Ց. Գ. Զննները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր), ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !!:

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ 'արժէթուղթեր' իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ: Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ:

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած: Ասկէ զատ արժէթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ:

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժէթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժէթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է:

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1089	Գոմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբբօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօմնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարճէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսթօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինաու	3720	Միլօ	1057	Սրէբօ	1200
Գորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրացիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօբիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էլպրօ	2464	Իտաշօ	5540	Օթիրօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրազօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլրինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիբակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանսիսքօ	4582	Լէբանտօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Օրելլօ շոգենաւը, նաւապետ Ծօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է: Միքատօ շոգենաւը, նաւապետ Ռօբս, ընդհանուր վաճառքով մեկնած է ամսոյս 26ին և յունիս 9ին հոս կը սպասուի:

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՁՕ
Թիւ 23—24 Բիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Գշ.	21/3	Ոտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	22/4	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բօր-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս):
Եշ.	23/5	Ոտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ.	23/5	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի:
Ուր.	24/6	Ոտէսա ժամը 1ին յետ միջօրէի:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յունիս 9ին Սիւռէասի, Անատ. եզերքէն:
Պէլճիքական Ռումանիա շոգենաւը, Անվերսէն հոս կը սպասուի յունիս 6ին:

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յունիս 10ին Սիւռէասի, ուղ. Մարսիլիա:
Տամսէր ուղղակի Բօրտօյի համար:

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գէրեմէլին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ: 516 Թ. ՌԸԶՊՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրգոնիան	10500	Ֆլավիա	3500
Ամէնեան	10500	Եէնիրշիրն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժ.րն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պօստոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալերնիան	3700	Ուինձօ	900
Վավոնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լէյ սպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը տալ կել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 Մաքսատան հին տեղը

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՓԵԱՆ

— 33 —

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍ

ՆԱՄԱԿ Թ.

Բարձրաշուք օրիորդներու եւ պարոններու ամուսնութեանց մէջ որչափ ալ բարձր դասակարգի վերաբերին Ագամեմնոններու (*) ձեռօք զոհուած այդ հէք Իփիգենիները(**), բայց կի՛ն են վերջապէս, ու Աստուած ըսած թէ այդ տարաժները՝ որովհետև բարձր դիրք ունին՝ պէտք է որ հոգի չունենան բնաւ: Ուրեմն դուք ոչ թեթեւամիտներուն պէս պիտի ամուսնանաք, ոչ շահադէտներուն պէս, ո՛չ ալ անզգեհներուն պէս: Ձեր բոլոր խնամքն ի գործ պիտի դնէք չխաբուելու և ձեր բոլոր խղճմտութիւնները՝ ոչ զոհ խաբելու համար, Արտաքուստ պիտի ըլլաք այնպէս՝ ինչպէս էք ձեր հոգիին աչքին մէջ. պիտի կարենաք աննենգօրէն ըսել ձեր նշանածին. «Ահա թէ ի՛նչ ըրած եմ, ահա թէ ի՛նչ եմ.»

Խորհելով թէ երկարատեւ ու բարեբաստիկ տարիներ պիտի անցընէք ձեր ապառնի կնոջ հետ, կը մաղթեմ, սիրելիդ իմ Պօղոս, որ ձեր կինը սիրո՛ն ըլլայ, իմ ճաշակիս համաձայն, այսինքն որչափ տարիքն առնէ՝ նո՛յնչափ գեղեցկանայ: Լոկ միսէ ու մորթէ կազմուած դէմքերը կը թառամին, կը թառամին, կը խամրին, կը փտտին՝ կ'այլանդակին, այնպէս որ, երբ թարմութեան ու առողջութեան տարիքն անցնի, երբեմնի գեղեցկութիւնն իսպառ կ'անհետանայ: Բայց խնդիրը կը տարբերի՝ երբոր դէմքը սրտէ ու մտքէ կազմուած է. չնչծանիր, չայլագուիր, այլ կը ձեւափոխի, երբոր է թէ դիմագծերը նուազ կանոնաւոր կ'ըլլան, երեսին մոյնը՝ նուազ թարմ, մորթը՝ նուազ ողորկ. բայց նոյնութքը կը մնայ վառուն ու խորաթափանց, բերանը՝ գեղածալու, դէմքին արտայայտութիւնը՝ սիրուն, վասն զի հոգին կը շարունակէ ճառագայթել, ու հոգին անծերանալի է յաւէտ:

Այն կինը՝ որ ցկեանս ձեր ընկերուհին պիտի ըլլայ, սիրուն ըլլալու պարտականութենէն զատ՝ ուրիշ պարտականութիւններ ալ պիտի ունենայ. անկէ պիտի պահանջէք որ իր սրտին ու իր կամքին մէջ ունենայ այն բարեմասնութիւնները՝ որոնք անհրաժեշտ են ձեզ հետ կազմելու համար համակիր ու ներդաշնակ զոյգ մը: Ուստի նպատակայարմար ընտրութիւն մը ընելու համար, աշխատեցէ՛ք սիրելիդ իմ Պօղոս, առաջնութիւն տալ ձեր բարեկամուհիներուն և կամ այն աղջիկներուն՝ որոնք ձեզ հետ խաղացած, խնդացած, պարած են, կամ թէ երկարատեւ ու սերտ յարաբերութիւններ ունեցած են ձեր ընտանիքին հետ: Մարդիկ շատ քիչ կը ճանչնան զիրար, եթէ ապրած չեն միեւնոյն միջավայրի մէջ ու միեւնոյն սովորութիւններով: Կը կասկածիմ այն նախաշաւիղ բանակցութիւններուն վրայ, որոնք կը տեւեն երեք կամ չորս ամիս, ամէն երկուքուն երկու ժամ: Այն նշանածները՝ որ այս կերպով տեսած են զիրար, կանոնադրական շրջանին մէջ՝ ուր անշնորհ ու վարանամիտ երիտասարդ մը դարպաս կ'ընէ յուղարկաւոր ու համեստանիտ օրիորդի մը, իրարու մասին ոչինչ գիտեն, ու դիպուածօրէն կ'ամուսնանան իրարու հետ, նոյն իսկ ընդունելով թէ կը պաշտեն զիրար: Եթէ ընդհակառակը ամուսնանաք ձեր մանկութեան, պատանեկութեան և կամ երիտասարդութեան բարեկամուհիներէն մէկուն հետ, այնչափ լաւ պիտի ճանչնաք անոր սիրտն ու միտքը՝ որչափ անոր դէմքը, և որովհետև չպիտի մնաք ձեզ անծանօթ եղող ընտանիքի մը մէջ, բնաւ պատճառ չպիտի ունենաք ղարհուրելու այն պարագային, որ սովորաբար դժնդակ այնքան յայտնութիւններ կը բերէ իր հետ: Ձեր կնոջ ծնողքը կանխէն ծնողք պիտի ըլլային ձեզ, ձեր զոքանչը ձեզ պիտի ներէ որ իր աղջիկն իրմէ կորզէք, յիշելով թէ ձեզ դըրկած է՝ մինչ մանուկ էիք. իսկ այն մարդը՝ զոր ձեր աները պիտի կոչէք, և որ ձեր՝ լոյս աշխարհ գալէն իվեր իր զաւակը կամ իր բարեկամն անուանած է ինքզինքը, երջանիկ պիտի զգայ Որդեա՛կ խօսքով կոչելով ձեզ:

Կը փափաքիմ ապահով ըլլալ թէ լաւ պիտի ճանչնաք ձեր նշանածը, պիտի գիտնաք թէ ի՛նչպէս և որո՛ւ ձեռքով մեծցուած է, վասն զի փոխադարձ երջանկութեան մը էական պայմաններէն մէկը կը կայանայ բնաւորութիւններու համաձայնութեան մէջ—: Կնոջ մը բնաւորութիւնը, սիրելիդ իմ Պօղոս, տան հիմնաքարն է. ըստ իս, այնչափ մեծ կարեւորութիւն մը ունի՝ որ կը տեսնէք թէ շատ տրամադիր եմ ինչպէս անոր մեծամեծ զիջումներ ընելու ի մասին մազերու գոյնին կամ քթի ձեւին: Մարդիկ կը վարժուին, մանաւանդ երբ կը սիրեն, այն ամեն բանի՝ որ քիչ տգեղ ու անհաճոյ է, մարդիկ ամէն օր կը հանդուրժեն այն բանին՝ զոր Ապահարզանի Օրէնքը կը կոչէր «Ներհակ բնաւորութիւններ»: Մտիկ ըրէք թէ Ամիոյ (*) ինչ կ'ըսէ այս մասին՝ «Կան ի՛նչ ինչ փոքր վէճեր ու կռիւներ, յաճախ կրկնուած, որոնք կը ծագին այլ եւայլ դժնդակ պայմաններէ, կամ թէ բընութեան աննմանութենէ կամ անհաշտութենէ, զորս չեն գիտեր օտարները, և որոնք, ժամանակի յաջորդութիւնով, մարդոց մէջ յառաջ կը բերեն կամքերու այնչափ սաստիկ ուծացումներ՝ որ անոնք այլ եւս չեն կրնար ի միասին ապրիլ կամ բնակիլ»:

Տարբեր ըմբռնում ու տարբեր զգացում ունեցող երկու էակներու միջեւ, որոնք ճակատագրուած են իրարու դէմ առ դէմ անցընել իրենց կեանքին բոլոր օրերը, տեղի կ'ունենան տարապարտ խընդիրներ, ակնարկութիւններ, թշնամական կերպեր, սրճանքի բառեր, և նոյն իսկ լռութիւններ, որոնցմէ կը ծնի հակակրութիւն: Գնդասեղի այս խայթուածքներուն ներքեւ, մարդ կ'ընկճուի, յամր բայց անվրէպ կերպով: Ա՛յնչափ աւելի դժնդակ կ'ըլլայ վշտակրութիւնը՝ որչափ բնաւ ցասկոտութիւն չյայտնուի. արտաքին ո՛չ մէկ ցոյց կրնայ ուրիշներուն կասկած ներշնչել ի մասին այն անընդհատ նախատինքներուն՝ որոնք տնեցիներո՛ւն համար միայն զգալի են: Այս պարագան մեզ կը յիշեցնէ մասնաղէտն այն Հռովմայեցիին, որ կինն արձակած ըլլալուն համար կը պախարակուէր իր բարեկամներէն: «Մեր կինը, կ'ըսէին անոր, միթէ խելօք չէ՞: Միթէ գեղեցիկ չէ՞: Միթէ գեղեցիկ զաւակներ ընծայած չէ՞ ձեզ, — Հռովմայեցին, երկընցնելով իր ոտքն ու անոր ցոյց տալով իր մոճակը ինքն ալ հարցուց, Միթէ բոլորովին նոր չէ՞ այս մուճակը: Միթէ շատ լաւ չինուած չէ՞: Եւ սակայն ձեզմէ ո՛չ մէկը գիտէ թէ իմ ո՛ր տեղս կը ցաւցնէ»:

(Շարունակելի)

(*) Ագամեմնոն էր Տրովադա քաղաքը պաշարող յոյն հերոսներուն պետը: Սա չվարանեցաւ իր աղջիկը՝ Իփիգենիան զոհել իր ձեռնարկին յաջողութեան համար:

(**) Իփիգենի, Ագամեմնոնի ու Կլիտեմնեստրայի աղջիկն էր: Անոր հայրը, որ Արտեմիսի սիրելի եղնիկը որսի մէջ սպաննած ըլլալով զայրացուցած էր դիցուհին, պատգամ ընդունեցաւ զոհել իբր քաւութիւն իր աղջիկը: Բայց Արտեմիս, գթալով աղջկան վրայ, եղնիկ մը զոհեց անոր տեղ, ու օրիորդը յափշտակելով տարաւ Տաւրիս, որպէսզի քրմուհիի պաշտօն վարէ հոն իր մեհեանին մէջ:

(*) Ժօզ Ամիոյ Մըլէն ծնած, Ֆրանսացի հրչակաւոր մատենագիր, Պլուտարքոսի թարգմանիչ, Կարոլոս Թ.ի ողորմաբաշխ ու Օսէռի եպիսկոպոս: Ֆրանսացիները՝ ի միջի այլոց՝ անոր կը պարտին իրենց ԺԶ. դարու գեղեցիկ լեզուն, [illegible] ու բնական, ճկուն ու ճոխ, գունագեղ ու նկարագեղ: Ամիօ, թէեւ աղքատ ծնողաց զաւակ, իր արժանիքին ու հմտութեան շնորհիւ բարձրացաւ վերոյիշեալ պաշտօններուն, ինչպէս նաև Հենրիկոս Բ.ի որդիներուն դաստիարակն եղաւ (1513—1593):